

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsake srede.
Naročniki:
za celo leto Din 30.—
za pol leta „ 15.—
za inozemstvo
za celo leto Din 50.—
Inserati po tarifu. — Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Ne frankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetški list

Glasilo „Slovenske Kmetške Stranke“.

Vsakdo vličaj
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rokopis se ne vra-
čajo. — Plaša in teži-
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 2506. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.104.

Vstajenje in trpljenje kmet- skega stanu.

V znanstvenih knjigah beremo, da so ljudje v starih časih živeli od lova. Počasi so si pa nekaj živali ukrotili in so se hranili z mesom in mlekom domačih živali, ki so jih gonili iz kraja v kraj na pašo. Lovci so postali ob enem tudi pastirji. Taki narodi žive še dandanes v daljnih krajih.

Dolgo je trajalo, predno je človek spoznal vrednost rastlin, in še dalje je trajalo, predno so ljudje prišli na to, kako je treba rastline, zlasti žitne rastline, obdelovati, da se doseže znaten pridelek. Obdelovanje zemlje in pridelovanje plovov pa je prisililo ljudi, da so se nastanili za stalno v enem kraju, kjer so čakali, da žito dozori. Takrat so lovci in pastirji postali kmetje.

Težka usoda kmetov.

Kakor še dandanes, tako je kmet tudi že v najstarejših časih predvsem potreboval miru. Brez miru se zemlja ne da obdelovati. Miru pa kmet ni nikdar imel, vsaj dolgotrajnega miru ne.

Lahko si mislimo, kako so stalno naseljene kmete vedno nadlegovali lovski in pastirski narodi, da jim vzamejo njihove pridelke. Kmetje so torej morali začeti misliti na svojo obrambo. Iz začasnih brambovcov so se kmalu razvili stalni brambovci, katere pa je moral rediti kmet — dobili smo vojake. Za živež vojakov je moral skrbeti kmet.

Za obdelovanje zemlje so prvi kmetje potrebovali razna orodja. Orodje so kmetje izdelovali sami. Pozneje pa so spoznali, da človek, ki vedno dela orodje, svoje delo bolje in hitreje naredi. Tako se je začela obrt. Ljudi pa, ki so izdelovali orodje, je bilo treba rediti in rediti jih je moral in tudi mogel samo kmet.

Zaradi posesti zemlje so se pogosto vneli hudi prepiri. Take prepire je bilo treba poravnati ali s silo, t. j. z vojsko, ali pa na miren način. Za rzsodbe v spornih vprašanjih so se kmetje obračali navadno na poštene može, najrajši na take, o katerih je šel glas, da so sveti može, ki mnogo ali celo vse vedo (vedeži). Ti može so začeltniki današnjih sodnikov, zdravnikov in duhovnikov. V starih časih je bila duhovnik, sodnik in zdravnik navadno ena in ista oseba. Iz teh poklicev se je polagoma razvilo današnje uradništvo. Tudi

uradništvo je moral nekdo rediti in rediti ga je moral oziroma mogel zopet le kmet, ker drugi živeža sploh imel ni.

Tako kakor je bilo v najstarejših časih, je tudi še dandanes. Tudi danes mora in mora redite vse stanove samo kmet. Če ne bi nihče zemlje obdeloval, bi vsi skupaj poginili od lakote.

Iz tega spoznanja pa sledi, da je edini pravi gospod na svetu samo kmet, ki obdeluje zemljo.

Zasužnjeni kmet.

V starih časih so se posamezni rodovi neprestano med seboj bojevali. Bojevali so se zaradi ropanja in zaradi plena, nikdar zaradi kakšne »pravice«. V bojih so vodili rodove njihovi poglavarji.

Premagancem so roparski rodovi in še bolj roparski poglavarji navadno odvzeli ves živež in vso živino, potem pa tudi vso zemljo. Premaganci so pa morali obdelovati zemljo še naprej, toda pridelek so morali oddajati zmagovitim rodovom in poglavarjem. Tako so iz premagancev postali sužnji, ki so morali delati za zmagovite gospodarje. Ščasoma pa so si zmagoviti poglavarji roparskih rodov prisvojili sami ali vso ali večji del zemlje premagancev in so jo dajali svojim zvestim pomagačem v roparskih bojih za užitek.

Premagani kmečki rod je moral torej delati, višek pridelka pa so pobirali zmagovalni gospodarji oziroma njihovi pomagači, katerim so prepustili gospodarji užitek od premagane zemlje.

V teku stoletij je na ta način prešel večji del vse obdelane zemlje v roke zmagovalnih rodov (kasneje narodov) in njihovih vladarjev, ki so cele pokrajine poklanjali za nagrado svojim pomagačem — grofom, knezom in baronom, ti pa zopet svojim vitezom in graščakom. Kmetje pa so živeli kot sužnji in tlačani.

Iz pravih in resničnih gospodov — kmetov —, ki vse rede, so napravili meč in surova sila sužnje in tlačane! Kot sužnji in tlačani so živeli kmetje na tisoče let! Živeli pa so kot sužnji in tlačani zato, ker so bili nespametni in ker so se bali. Na stran zmagovitih poglavarjev so se namreč postavili, brčkone tudi iz strahu, tudi vedeži (poznejši zastopniki vseh mogočih ver), ki so kmetom ubi-

jali v glavo misel, da je to pač »božja volja« ali pa »božja pravica«, da je tako kakor je.

Prvi žarki svobode.

Počasi pa so se našli ljudje, katerim ni hotelo v glavo, da bi to mogla biti kakšna pravica, že celo pa ne božja, da bi tisti, ki vse redi, bil večin suženj, oni drugi pa, ki samo uživajo, kar kmet pridelal, a sami nič ne delajo (ne z glavo in ne z rokami), da bi bili večni »gospodje«.

To spoznanje se je pričelo pred 200 leti na Francoskem in je rodilo veliko francosko revolucijo, ki je vso dotedanje čudno »pravico« raznih grofov in baronov podrla enkrat za vselej na tla in postavila načelo, naj gospodarji na zemlji tisti, ki jo obdeluje. V svetem pismu stoji zapisano: Kdor ne dela, naj tudi ne jé!

Za svojo svobodo so prelili francoski kmetje potoke krvi (kakor pred par leti v Rusiji). Gospoda se je sicer branila, toda končno je zmagala večina ljudstva. Takrat se je pokazalo, da tista stara čudna »pravica«, ki je napravila kmete za sužnje, ni bila prav nič »božja«, ampak da so jo naredili močnejši ljudje, prav tako kakor je novo pravico napravilo in samo sebi postavilo zmagovito kmečko ljudstvo.

Iz tega zopet sledi spoznanje, da si v vsaki dobi ustvarjajo svojo pravico ljudje sami, če si jo hočejo, in če jim stara »pravica« ni več všeč.

Nova doba.

Pridobitve velike francoske revolucije so našle svoj odmev po vsi Evropi v tej ali oni obliki. Povsod pa so postali kmetje zopet

lastniki svoje zemlje, vsaj v splošnem. Grajščinskega tlačanstva ni več.

Toda na mesto grajščakov in grofov se je vsedla kmetom druga nič manj težka môra za vrat. To je velekapital.

In danes opazujemo zopet to, kar se vleče skozi celo nam znano zgodovino kakor rdeča nit:

Na strani mogočnih velekapitalistov, ki zavzemajo danes mesto nekdanjih plemenitašev od najnižje šarže naprej, stoje zopet tisti »vedeži« kakor nekdanj, t. j. vsa pokvarjena gospoda! Vsi ti si prizadevajo z združenimi močmi, da kmete farbajo z vsemi mogočimi praznimi frazami, samo da kmet ne bi imel časa misliti enkrat tudi na sebe in na svoje koristi in na svojo moč!

Toda po svetovni vojni je kmet izpregledal in se danes organizira v svojih lastnih kmečkih strankah. Danes imamo močne kmečke stranke že po vsi Evropi, v njihovih vrstah pa se nahaja tudi nekaj šolanih ljudi, ki še niso pozabili na svoje kmečko pokoljenje in katerim se večno izkoriščanje zatiranih in izkoriščanih kmetov gnusi do dna duše.

Kmečke organizacije, politične in gospodarske, nikomur ne jemljejo njegove vere. Tudi ne jemljejo nikomur njegove narodnosti. Hočejo pa doseči z združenimi močmi to, da bo prišla vsa oblast v roke kmečkemu stanu vsaj povsod tam, kjer so kmetje v ogromni večini.

Kmečke stranke niso niti verske niti narodnostne organizacije, ampak so posvetne in stanovske organizacije, ki hočejo priboriti kmetu to, da bi se mu že na tem svetu godilo tako kakor je prav.

Kmetje to lahko dosežejo, če bodo složni, in kadar bo to deseženo, takrat bo kmečki stan praznoval po tisočletnem zatiranju tudi svoje vesele vstajenje! P.

„Uspehi“ in smola s pavovim perjem.

Slovenska ljudska stranka se je po porazu po volitvah v letu 1920 proglasila za avtonomistično stranko, ki je imela — ali se vsaj tako kazala — en sam cilj pred očmi: popolno samostojno finančno in zakonodajno avtonomijo Slovenije! — Vsa njena borba je šla za tem, in kdor je poskušal kaj drugega ali celo to, le bolj mlačno, ta je bil po mišljenju vodilnih mož te stranke

izdajalec slovenstva! Iz teh razlogov so pobijali vse kompromise, smešili vsako drugo delo, odklanjali sodelovanje na prehodnih poslih, psovali skrb za tekoče posle z drobtinami, sami pa obetali z vso gotovostjo bližajočo se avtonomijo. Kdor bi bil količkaj dvomil nad tem ali celo kritiziral takšno ekskluzivistično stališče, ta bi bil ozmerjan s »centralizmom«, »beo-

grajskim hlapcem ali celo s »korupcionistom«. Samo s tem načelnim stališčem si je bilo mogoče razlagati neverjetno možnost, da je gospod Korošec šest dolgih let vodil dvajsetglavo slovensko delegacijo po Beogradu in da vseh dolgih šest let ni prinesel domov niti beliča. Slovenija je to dobo bridko občutila. V nebesa se nikogar ne vleče za lase, pravi pregovor, jaz pa pravim, da še veliko manj se vleče koga za lase k vladni skledi. Šestletno brezplodno borbo g. Korošca »zoper beograjski centralizem« sem poskušal večkrat paralizirati s tem, da sem vsaj nekaj izbil v takih časih za Slovenijo in da ni bila čisto pozabljena. Vselej sem bil za to hudo zaničevan, zasramovan in preganjan. Zasluge pa so imenovali »drobtine«, davke preračunili v krone, da se je štirikrat slišal izditek, prejemke pa so prekrstili v »korupcijo«. Da bi uspehe podvajsetoril, sem g. Korošca celo lansko leto vabil v vlado, vabil toliko rajši, ker bi bil lahko podprl borbo za naše pravice ob močni prečanski fronti, ki so jo postavili hrvaški kmetje. Sebi bi delo olajšal in Hrvatom. Ponosni Španec je vse odklanjal. Moje prizadevanje je imenoval »hlapčevstvo beograjskemu centralizmu« in »čaršijsko korupcijo«, delo hrvaške seljaške stranke »izdajstvo«, sam pa dvigal na ščit bližajočo se avtonomijo, ki bi razlila mleko in med na od beograjskih vlastodržcev izmozgano Slovenijo. In ko smo mu drugi pripravili prostorček, da pride in sede tja, kjer je danes, je zaradi enega generala še vse podrl in zbežal k avtonomiji. Mesec pozneje pa je prebavil tudi generala in storil vse, kar je bilo prej neodpušljiv greh. **Da, še več, mnogo več.** Poprej se je bal sodelovanja z »beograjskimi centralisti« in »korupcionisti« (s sedajnimi svojimi zavezniki radikali), celo ob dobri opori in v močni družbi petdeset hrvaških poslancev, sedaj pa je prijel za to težko nalogo sam s svojimi dvajsetimi junaki. Da, še mnogo več! **To nalogo je prijel celo baš proti volji in koristim celega hrvaškega naroda. In je dobil bogato plačilo.** Za 19 navzočih poslancev tri ministrske portfelje, torej na šest poslancev po enega ministra. Kdor pozna radikale tako dobro kot jaz ali Korošec, ta ve, da jim je storil silno uslugo, da so ga tako honorirali. Ali za svoje usluge **podpreti vlado proti Hrvatom** je dobil še več. Zaupno so šepetali njegovi zvesti, da bodo vsi amandmani sprejeti, da pride v Slovenijo zlati vek. No, nekaj je bilo, mnogo ne. Za ceste že obljubljenih 20 milijonov so brisali, dali pa za katehete poldrug milijon. Dali so mnoga pooblastila za strankarsko utrditev, denarja pa malo, malo! Da je to res, naj počaka slovenska javnost do konca leta, pa bo vse jasno. Lani so zmerjali mene z »drobtinarjem«, letos so to dočakali sami! Da bi pa javnosti nasuli peska v oči, so napregli časopisje. »Slovenčev« telefon poje po eno stvar trikrat, tako nastajajo iz enega milijona trije, »Domoljub«

jih spremeni v krone in že jih imate dvanajst. Pride gospod Janko Jovan, pa napiše uvodnik in slavi zasluge čudodelne in navaja za dokaz zopet samo »Slovenca« in njegova poročila. Glasilo najmlajšega upravnega svetnika Narodne banke navdušeno hvali »pravo linijo« za slovensko politiko, ki jo je zadel SLS pri sedanji vladi; ko pa je lani to isto priporočil g. Korošcu, jo je dobil od »Slovenca« po glavi. Uspehi, sami uspehi, drug drugega podirajo, toliko jih je — po kolonah režimskega časopisja. Človek se nehote vpraša: Če so v dveh mesecih toliko dosegli, kdo je pa odgovoren za škodo, ki so jo storili s tem, da niso celih šest let prav nič hoteli doseči?

Ljubljanska borza.

Pa še druge prav zanimive stvari. N. pr. za popravilo mostov od Ljubljane do Bleda niti ni potreben slovenski minister, te zasluge si lahko lasti tudi Tomo Popović ali Binguljac ali Živojinović. Toliko smo že pisemeni, da se ta pot mora popraviti, tudi če bi klerikalci še dvajset let ne šli v vlado.

Interesantno je pisanje režimljiv o trgovini z devizami in valutami na ljubljanski borzi. To vprašanje poznam sam najbolje. »Slovenec« in menda celo »Narodni Dnevnik« korajžno trdita, da tega niso mogli doseči ne pod SDS, ne pod radičevci. Gospoda Jelačina ml. dajem za pričo, da je moj bivši tovariš trgovinski minister dr. Krajač hotel izdati tako dovoljenje, da pa se je temu upiral radikalni finančni minister, sedanji kolega klerikalnih ministrov in Narodna banka. Če so se radikali sedaj **boljšali** in spremenili svoje zadržanje, so za to imeli tehtne vzroke. Dovoljenje za trgovino deviz in valut so smatrali za veliko koncepcijo in če so jo radikali sedaj vendarle dali, so to storili s težkim srcem in nikakor ne zaradi lepih oči gosp. Gosarja ali koga drugega. Tudi to »drobtino« so klerikalci dobili za svojo zaslugo, da so šli v vlado proti Hrvatom in da so borbo za avtonomijo Slovenije zavlekli v ropotarnico.

Inozemsko posojilo.

Pri divjanju za uspehi so se jim primerile še neprijetnejše stvari, kajti ljudstvo je treba obdržati v dobrem razpoloženju, dokler ne pride avtonomija. Tako jo »Slovenec« žaga v soboto na prvi strani s črkami cirkuških plakatov: »Milijardno inozemsko posojilo. Ustavitev zveze Slovenije z morjem.« Potem pripoveduje dalje mirno, kako se je v Newyorku izvršila emisija drugega dela zunanjega posojila od strani finančne skupine Blair - Shew. Zabeli pa to preprosto jed s sledečimi lojevimi ocvirki: »Nobenega dvoma ni, da je to velik uspeh sedanje vlade, ki je kljub zatrujevanju nekaterih krogov, da ne uživa nobenega zaupanja v inozemstvu, dosegla posojilo v višini čez poldrugo milijardo dinarjev.« — Dalje pa je debelo tiskan fonogram: »Ministrski svet je sklenil, da se takoj prične v Sloveniji z graditvijo treh novih želez-

niških zvez, med temi tudi Slovenije z morjem!«

Kakšna smola v samohvali! Ti amerianski dolarji so druga tranša znanega Blairovega posojila, ki se je najelo na podlagi zakona iz leta 1922 in zoper katerega so klerikalci divjali, govorili, pisali, glasovali in bogve kako lagali po shodih. Kar naj prebero »Slovenca« in »Domoljuba« iz tistih slavnih dni, naj prebero stenografske beležke, pa bodo videli kakšne zasluge imajo pri tem. V tistem zakonu je tudi **po moji in mojih tedanjih tovarišev zaslugi natančno določeno za kaj se ima ta denar uporabiti, koliko za Slovenijo za**

zvezo z morjem in za št. Janž — Sevnica. Sedanji ministri nimajo nič za sklepati, nego samo točno paziti, da se ta denar drugam ne porabi, nego za one svrhe, kakor smo to tedanji zakonodajavci določili. Če pa te svoje dolžnosti ne bodo izpolnili, bodo zaprti, ker morajo zakon tudi gospodje ministri spoštovati. Slavno delegacijo slavnega dr. Korošca je torej kruta usoda obdarovala s tem, da bo morala pričeti graditi slavne Pucljeve železnice in da bo treba proklete rafiniranih lažij, če bo hotela iz tega skovati za sebe kaj uspehov.

P.

Kje so naši prijatelji?

Leta 1908 je Avstro-Ogrska pod pretvezo, da Srbija v Bosni in Hercegovini vrši agitacije v svojo korist, dosegla, da anektira (razglasi za čisto svojo last) te dve deželi. Leta 1914 je ultimatum Avstro-Ogrske Srbiji napisan v podobnem duhu, v njem ona zahteva, da se razpusti Narodna odbrana, češ, ker je vršila propagando v Bosni in Hercegovini in v ostalih pokrajinah izven Srbije.

Na podobno stopnjo razvoja je stopila danes Italija s pogledom na Albanijo. Obtožuje nas pri velikih silah, da vršimo agitacijo za preobrat v Albaniji in da se pripravljamo na vojsko, posebno na albanški meji...

Danes je stanje naše zunanje politike tako, da nimamo več pogoja govoriti po ovinkih, imeti obzire do občutljivosti tistih, ki nas očitno so naši prijatelji. Vprašajmo se, kaj bomo začeli, če se naenkrat znajdemo v stanju, podobnem od 1914. leta, ker smo tako osamljeni in naši prijatelji niso iskreni. Napake, ki smo jih naredili, se morajo brezpogojno in brez odlaganja popraviti. Dosedaj se je naša osamljenost poskušala odpraviti s prijateljsko pogodbo z Italijo in ta pogodba obstoji, ali kakšne koristi imamo od nje, ko »prijateljica« Italija izgublja živce in pada v razpoloženje bojaželjnosti ter draži na vseh koncih in krajih. V Italiji ni normalno stanje režima in ravno vsled te nenormalnosti moramo biti strašno oprezni; ne smemo vzeti za mero samega sebe, ko merimo fašizem, iz katerega lahko — danes ali jutri — izskoči iskra in napravi požar...

Mislím, da imamo še toliko samostojnosti in dostojanstva, da se ne naslanjamo na prisiljena prijateljstva, ampak da se vodimo po nagibu naše narodne volje, našega narodnega čustvovanja, ker je to za nas prozorno kot steklo in nosi v sebi garancije za bodočnost. Naše oči so v duhu vprte, posebno danes, ko čutimo, da smo nafarbaní, domov — na velike planjave vzhoda, odkoder smo prišli po naših pradedih in kjer, zdi se nam, da so še danes sledovi naših zibelk. — Takole piše dr. Drag. Janković v beograjski »Politiki« od 24. t. m.; mi se strinjamo z njegovim mišljenjem.

Bil bi naš narodni greh, ako danes ne napravimo onega, kar bi že zdavnaj morali narediti po ukazu našega porekla. — Naša narodna volja je za to in ta volja bi morala biti vodnik našim merodajnim činiteljem v Beogradu, kateri so se na žalost v svojih govorih v narodni skupščini ob priliki sprejemanja proračuna ministrstva zunanjih zadev ogrevali za vse nekaj drugega od onega, za kar se ogreva naša narodna volja; danes tako važnega našega zunanje političnega vprašanja, t. j. odnosa med našo državo in Rusijo, se niso niti dotaknili, da bi se vsaj zavzemali za priznanje te naše edine nade in zraven je pa še posebno zanimiva okolnost, da so to bili govorniki ki se smatrajo kot avtoritete naše državne politike. Je že tako, čim višji je, tem bolj je oddaljen od narodnih stremljenj. Častne izjeme sta v svojih govorih naredila: predsednik srbskih zemljoradnikov Joca Jovanović in Črnogorec dr. S. Drljević, pristaš črnogorske kmetske stranke, katera v svojih pogledih na našo usodo zadnje čase koraka v politični boj ramo ob ramo s hrvatskim kmetskim pokretom, kakor naša stranka. Odločno sta se zavzela za zbliznanje z Rusijo. Ta dva moža ni niti najmanj pokolebala izjava, sicer temeljitega in cenjenega političarja in govornika dr. Voje Marinkovića, ko priporoča v iskanju naših prijateljev izključno evropsko racionalno podlago (podlago čistega razuma), no, sta poslušala v svojih govorih tudi želje naših sre, ker je ravno srce tisti slovenski »motor«, na katerem se gradi nova naša domača slovenska omika. Poslušati v svojih stremljenjih in postopkih samo razum, to je enostransko, a kar je enostransko, to je nepopolno; vsestransko je poslušati oba, da rečem, življenska motorja — razum in srce; vsestranost, to je popolnost, prirodnost, to je edino zdravje. Saj tudi solnce, ako bi dajalo od sebe samo svetlost, ne bi bilo pravo solnce; pravo solnce je ono, ki nam daje poleg svetlosti tudi toploto, ki nas v svetlobi tudi greje. A kakšno bi bilo to pravo solnce, ako bi se pri njem, recimo, po nekem višjem prizadevanju obstoječa njegova svetloba razvijala in večala na škodo njegove toplote in ta toplota da bi končno opešala?

Pravo zemeljsko življenje je posredno materialno in duhovno življenje obenem, in prava kultura je tista, ki je osnovana na razumu in duhu. Krajnost razuma je zemeljska abnormalnost v dobro; zemeljska normalnost je harmonija (sklad) med razumom in duhom (srcem) in to bi bila kultura pameti in modrosti.

Rešitev za nas je, da odvrnemo naše zavrto slovansko srce, ki je zavrto po ekstremu (skrajnosti) obstoječega razuma, ker, ko ga odvrnemo, bomo začutili posledico tega — ljubezen med ljudmi, katera ljubezen bo povod naše nove sloge, naše nove moči, naše nove zmage in ta ljubezen bo živ temelj za pojmovanje današnjih žalostnih družvenih razmer in za ureditev teh razmer na osnovi družabne pravice. Ljubezen vse razume in vse opravi ter je v stalni borbi za lažjo in krivico. Dejanska ljubezen, to je pravo krščanstvo, to je živo krščanstvo — je sreča. Pomislite in pogledajte v samega sebe: ali ljubezen izvira iz razuma ali duha oziroma njegovega transformatorja (prenosilca) — srca? Nikdar iz razuma, iz katerega izvira le hladni interes in cinizem (brežčutje — brezvestnost — neusmiljenje do bližnjega), kar je vzrok, da človek postane materialistično koristolovski sebičnež. In ta razum je generalni fundament naše evropske kulture, ki se imenuje s tujo besedo racionalizem, kar pomeni kulturo čistega razuma. Vsled te naše kulture, res, mi smo pametni, ali nismo modri; mi smo svetli, a nismo topli; mi smo telesno siti, a duševno lačni; mi smo lepi za oko — lepi na zunaj, a prazni v naši notranjosti — v tistem, kar je živo — v duši, ker duša ni nič drugega kakor življenje v telesu, vsled katerega življenja, zdi se nam, da je tudi telo posredno živo. In to življenje ne more umreti, zato ne, ker je življenje.

Kdor ima moč »duševnega razumevanja«, naj »razume«!

To so odlomki besed iz naše domače slovanske kulture, katere je pri nas tako malo, pa smo Slovani, ali z obiljem vbrizgane tuje enostransko prečiščene kulture. Prava kultura bi bila, kakor smo že rekli, ona, ki bi se zgradila na razumu in srcu, ker prvi nam je potreben za proizvod našega vsakdanjega kruha, a drugi za dosego naše vsakdanje duševne hrane — sreče. Morda, kaj mislite vi? da bi v tej novi kulturi — pri obeh hranah — zopet začeli živeti povprečno življenje od 80 do 100 let, namesto danes, ko povprečno umiramo v 40. do 50. letu?

Tole, kar sem tukaj napisal, je en majhen del tistega, kar me drži v želji, da bi se odnošaj med našo državo in »matjuško« Rusijo skrčil, kar mi stvarja tudi vero, da je v misiji (poslanici — nalogi) nas Slovanov usodno tudi zapisan program za osvoboditev vseh užaljenih in ponižanih narodov na svetu, ker, vidi se že danes, da naša slovanska pravica stopa tiraniji (nepravilni sili) za vrat. V tem je tudi naša slovanska človečnost. Delajmo za to našo človečnost in pri-

čakujmo dostojne duhovne in materialne nagrade, ne samo lično zase, nego za nas vse in sicer, delajmo v veri, da nobena misel, nobeno delo ni izgubljeno.

Zato: Bodita mi od srca pozdravljena spredaj omenjena poslanca iz našega skupnega kmetkega pokreta, ker sta tako smelo in brez ovijanja nastopila v naši narodni skupščini za naša stremjenja v naši zunanji politiki.

Tale članek, prosim vas, smatrajte za glas iz naroda... iz tistega ga dela naroda, ki samostojno misli in ki še more samostojno čustvovati.

Iv. Gol-Voj.

Neprijetni spomini.

Pred desetimi leti smo imeli vojno in čutili smo jo vsi prav pošteno. Vse pa kaže, da so ljudje na različne vojne slabosti že precej pozabili, kar je končno dobro, ni pa prav. Taki težki nauki, kakor jih nam je dala vojna, ni da bi se pozabili kar tako.

Pred desetimi leti smo prav pošteno stradali. Za vsak krompirček se je bilo skoro treba tepsti kar na življenje in smrt. Skoro še bolj, kakor so se topli oni na fronti! Kruha ni bilo, masti ni bilo, da o drugih dobrih rečeh niti ne govorimo.

Bilo pa je mnogo denarja. Toda danes vemo vsi, kakšen denar je bil to! Pravi denar je vojna požrla, prinesla pa nam je ničvreden papir. Ljudje, ki so imeli nekaj prihrankov v hranilnicah za starost, so danes reveži in berači. Dekle, ki so garale po dvajset in še več let in zlagale zlate kronice za svoje stare dni, si danes za vse svoje 20-letno delo kupijo lahko komaj en par čevljev. To je naredila vojna.

Po vsi deželi imamo celo kopo invalidov. Brez rok ali brez nog, slepi in gluhi, se morajo ti reveži potikati okrog, da se prežive. Če ne bi bilo dobrodelnih in usmiljenih src, bi ti reveži morali umirati od lakote. Tudi to naredi vojna.

Kmetje se še dobro spominjajo, kako so med vojno živino dobro prodajali raznim komisarjem in kako sijajno obdelana so našli svoja polja oni, ki so se vračali po vojni domov. Poljedelsko orodje zarjavelo, poslopja razpadla, hlevi pa prazni — in to so bile tudi dobrote vojne.

To vse, kakor kaže, so ljudje že nekoliko pozabili. Zlasti mlajši ljudje, ki še niso bili v vojski. Nam se pa zdi prav in umestno, da se take stvari pokliče ljudem zopet nekoliko v spomin, in prav bo tudi, če starejši ljudje povedo tudi mlajšim, kaj je vojna.

Jako dobro pa se je v vojni go-dilo bankirjem in velekapitalističnim vojnim dobaviteljem. Zato ti ljudje vojne še danes nimajo dovolj. Prav bi pa bilo, če bi enkrat tudi ta gospoda okušala vojne do-brote v prvih vojnih vrstah. Če bi imeli zakon, da bi morali v prvo vrsto tisti, ki vojske delajo, bi nikdar vojske ne bilo! To vidimo danes iz dogodkov na Kitajskem, kjer se tolčejo in morijo ljudje samo za angleški denarni žakelj! P.

Naš pokret.

Enajsto pismo.

Pri volitvah v konstituanto dne 2. novembra 1920 izvoljeni zastopniki HRSS, 49 po številu, niso odšli v Belgrad, ampak so se zbrali v Zagrebu. Sestavili so svoj lastni ustavni načrt, katerega temeljne misli so bile: najširša demokracija, človečanstvo in suverenost naroda. Boj St. Radića v »Narodnem Veču« se je tu nadaljeval, seveda v drugi obliki in drugačnih razmerah. Naša konstituanta, kakor znano, ni bila popolnoma suverena. Že prejšnja Vesnič - Koroščeva vlada je predpisala bodoči konstituenti takšen opravični red, ki je njeno suverenost znatno okrnil. Tako je bilo vprašanje državne oblike (monarhija ali republika) rešeno že davno pred konstituanto. Prav tako je bila tudi politična in upravna centralizacija v državi de facto izvršena že v prejšnjih dveh letih začasnega »Narodnega predstavništva«. Vidovdanska ustava iz l. 1921 je že obstoječe dejansko stanje samo še sankcionirala. Poslanci hrvatske seljačke stranke so v posebni »Poruki«, naslovljeni na tedanjega regenta Aleksandra, katero so sestavili na svojih sejah dne 10. in 11. svečana 1920, izrekli, zakaj ne gredo v konstituanto. Povdarili so zlasti, da adrese »Narodnega Veča« z dne 1. decembra 1918, s katero se je izvedlo ujedinjenje z bivšo kraljevino Srbijo, ne priznajo za veljavno iz formalnih in stvarnih razlogov. V nadaljnjem so se pritoževali, da se je na Hrvaškem od tega časa dalje uvel režim batinanja in nasilja, da se namerava Hrvatsko nenaravno razkosati na male oblasti, da se na čelo občin samovoljno postavljajo malovredni komisarji, ki javno izpovedujejo, da je njihova naloga upropastiti domača občinska gospodarstva ter končno nad tem, da se hoče novo državo graditi zgolj nasilno, brez sporazuma s hrvatskim kmečkim narodom. Borba se je torej nadaljevala doma, izven parlamenta, pokret se je čedalje bolj in bolj širil ter se je vedno jasneje kazal kot socialno gospodarsko gibanje v svetovni vojni duševno probujenih kmetov in tudi delavcev. Pri naslednjih volitvah v parlament so se glasovi HRSS skoro podvojili. Za njene kandidate je bilo oddanih blizu pol milijona glasov. Gibanje se je razširilo na Dalmacijo, Bosno, Heregovino, Vojvodino in tudi na Slovenijo. Tudi sedaj še so izvoljeni poslanci HRSS ostali doma, pritisk vlade in upravnih oblasti na pristajše in voditelje gibanja pa je postal vedno hujši. Meseca julija leta 1923 je bil Radić primoran odpotovati v inozemstvo. Šel je brez potnega lista, naravnost v London, kjer je njegov prihod uradno javil svetu angleški dopisni urad Reuter. Tu je ostal pet mesecev, imel je dosti predavanj v raznih angleških društvih o naših razmerah, ter je stopil v ožje stike tudi z nekaterimi ministri tedanje delavske vlade na Angleškem, zlasti z Hendersenom, ki so se hoteli podučiti o naših političnih, a tudi gospodarskih prili-

kah. Po petih mesecih se je preselil na Dunaj, kjer je ostal zopet pet mesecev, a za dva meseca je na povabilo Čičerina odšel celo v Moskvo. Slovence utegne zanimati, da se je prvo vprašanje, ki ga je nanj stavil Čičerin, sovjetski komisar za zunanje posle, tikalo njih. Čičerin je namreč prosil St. Radića, da mu na karti pokaže, kje je prava naša narodna meja v Primorju in koliko slovenske narodne zemlje si je vzela Italija. Nadalje ga je zanimalo, kako so Slovenci politično orientirani ter o njihovi kulturi. Če niso morda nezavedna »reakcionarna masa« (izraz Marxa za slovanske narode bivše Avstrije po letu 1848), ki so in bodo vedno le slepo orodje v rokah svetovne reakcije? V tem mnenju ga je potrjala zlasti okolnost, da je vodja največje slovenske politične stranke duhovnik (g. dr. A. Korošec). Radić je Čičerinu opisal Slovence kot visoko kulturn in politično zaveden kmečki narod, a g. dr. Korošca je primerjal celo z znanim belgijskim kardinalom Mercierjem.

Ko je l. 1924 prišla na vlado Davidović - Koroščeva koalicija, brez HRSS v parlamentu ni imela večine, pa se je zaradi tega obrnila na St. Radića na Dunaju, da ji v parlamentarno pomoč »posodi« svoje poslance ter jih pošlje v Beograd. To se je zgodilo, in Radić se je 12. avgusta 1924 s potnim listom, ki ga mu je izstavilo »Društvo narodov«, vrnil v domovino.

Toda ta vlada je padla že po par mesecih nesrečnega vladanja in na vlado je prišel takozvani »PP režim«, ki je razglasil nad HRSS komunistično »Obznanilo«, zaprl vse člane vodstva stranke, a dne 5. januarja 1925 tudi Radića samega. Kljub temu, da je redno sodišče člane strankinega vodstva ponovno oprostilo, so vsi ostali v zaporih vse dotlej, dokler ni bil l. 1925 sklenjen takoimenovani »narodni sporazum«. Volitve dne 8. februarja 1925 so se izvedle pod znanim nasiljem. HRSS je bila razpuščena, njeni arhivi zaplenjeni, mnogo izrazitejših njenih pristašev brez dokazane krivde vrženih v zapore, njeni listi ustavljeni, prepovedani vsi njeni shodi in sestanki organizacij ter onemogočena, vsakršna volilna agitacija. Kljub vsemu temu, pa je hrvatska seljačka stranka tudi sedaj sijajno zmagala, njeni glasovi so zopet narasli in dobila je 70 mandator. Gibanje se ni dalo več zatreti.

Po tej veliki zmagi se je pokret bolj in bolj konsolidiral kot izrazito socialno - gospodarsko gibanje kmečko - delavskih množic, postal je splošno državni politični in vsled tega tudi gospodarski faktor. Gibanje temelji slej ko prej na načelih demokracije, človečnosti (socialnosti), kmečkoga gospodarstva in narodne suverenosti.

A. Prepeluh.

Pri nakupu testenin zahtevajte vedno in povsod samo »PEKATETE«, ki prekašajo po okusu in kakovosti vse druge!

Iz zunanje politike.

Balkan.

Vojna nevarnost je za enkrat minula. Italija in Jugoslavija se bosta direktno pogajali. Italija zahteva ratifikacijo nettunskih konvencij, proti katerim se je boril prejšnji trgovinski minister Krajač, ker so proti interesom našega naroda. Jugoslavija pa zahteva odstop italijanskega poslanika Bodrera v Beogradu, ker se on smatra za glavnega krivca časopisne kampanje proti naši državi in revizijo italijansko-albanske pogodbe. Ugleđen francoski list piše, da je italijanska vlada sporočila naši državi, da prijateljska pogodba naše države s Francijo nasprotuje prijateljstvu z Italijo. Ta italijanska nesramnost je v očividnem nasprotju z »Društvom narodov«, toda »Društvo narodov« je prešlo molče preko tega. Albanija je faktično že v rokah Italije. Vse kar se gradi v Albaniji, se gradi z italijanskim denarjem. Albaniji so naprtili veliko posojilo, toda to posojilo se rabi le za investicije italijanskih podjetij, obresti pa mora plačati Albanija. Vsi njeni dohodki so pod kontrolo italijanskih bank. Kar je Italija naredila z Albanijo, bi hotela tudi z nami. Tiranski pakt bi enkrat skoro povzročil vojno, v drugič jo gotovo bo, zato je revizija tega pakta prepotrebna, da se ohrani svetovni mir. »Balkan balkanskim narodom« je edina rešitev svetovnega miru.

Kar je bilo pred nekaj leti skoraj nemogoče, se je danes udejevitilo. Bivši bolgarski kmetski poslanec dr. Kostov, je s svojim predavanjem »Zbližanje Bolgarije in Jugoslavije« doživel v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani velike uspehe. Ideja združitve napreduje tudi med Srbi, zakaj to je nujnost, ki ni samo potrebna za okrepitev položaja slovanskih narodov na Balkanu, ampak tudi za evropski mir.

Madžarski ministrski predsednik Bethlen je v Rimu sklenil prijateljsko pogodbo z Italijo in dobil tudi izhod na morje v italijanski luki Reki. Zopet nov neuspeh naše države.

Rusija.

Rusija se vedno bolj in bolj konsolidira, vendar je tudi tam opazati znake krize, ki vlada v drugih evropskih državah. Kupna moč prebivalstva je majhna, industrija trpi vsled tuje konkurence, radi če-

sar je vpeljala Rusija zelo visoke carine. Politični uspehi Rusije so zelo veliki. Na Kitajskem je njen vpliv zelo velik, in tudi v baltičkih državah njen vpliv prevladuje.

Ker je Čangolin dal preiskati rusko poslaništvo v Pekingu je Rusija vložila protest in odpoklicala svojega poslanika. S tem so pretrgani vsi diplomatski odnosi in nevarnost nove vojne je tu. Po nekaterih poročilih je mandžurska konjenica že vdrla na Kitajsko.

Kitajska.

Revolucionarna kantonska armada prodira naprej proti severu, proti glavnemu mestu Pekingu. Inozemci zapuščajo mesto. Angleži so v silnih skrbeh radi držanja Francozov, ki se na skrivaj pogajajo s Kantongi glede svojih koncesij. Pogajanja teko ugodno, kar se da sklepati iz tega, ker francoske banke v Šanghaju dajejo hipotekarna posojila. To je obenem tudi znamenje, da rusko-francoska pogajanja, ki se istočasno vrše v Parizu, ugodno zaključujejo. Kakšen načrt imajo Kantongi, je razvidno iz intervjuja kantonskega zastopnika v Parizu: 1. združitev cele Kitajske v eno državo, 2. mala posestva ostanejo še nadalje privatna lastnina, dočim se veleposestva ali razdele, ali pa podržavijo, 3. istotako se podržavijo industrijska podjetja, 4. zunanja trgovina se monopolizira, 5. dolgovi se uredijo na ta način, da se bodo le oni dolgovi priznali, ki so se porabili za gradbo železnice, cest in podobni, 6. kakih parlamentarnih volitev ne bo, ker je itak ves narod za stranko Koumingtana, ki vodi ta osvobodilni boj. Iz tega se vidi, da je ta borba kitajskega naroda obenem narodna in socialna. Vse vesti o razkolu v stranki so se izkazale za neresnične ali vsaj pretirane. Za Kitajsko pride probujajoča se Indija in drugi kolonialni narodi. Ti narodi, o katerih mislimo, da so malo kulturni, se bijejo za svojo svobodo, žrtvujejo vse, magar svoje življenje. Sedaj papoglejmo malo bližje. Tudi nas pritiska k tlom različna tuja gospoda. Ni nam treba tvegati življenja, ali mi se strašimo tudi malih žrtev, zato je naše osvobojenje še daleč. V tem oziru si moramo vzeti za zgled Kitajce, Indijce in druge narode, le če bomo posnemali te, bomo prišli do svobode.

Posojilo v Ameriki.

Znana je povest o sraki, ki se je krasila s pavovim perjem in rekla: »Poglejte me kako sem lepa!«

To pripovedko poznajo tudi naši klerikalci in jako radi posnemajo — srako. Nekaj slučajev za dokaz:

»Slovenec« je dne 9. t. m. sporočil svojim bralcem, da je naša vlada zaključila v Ameriki posojilo v znesku 30 milijonov dolarjev (skoro 1600 milj. dinarjev) pod zelo ugodnimi pogoji, kar da je

plačuje in kdo ne! Za »liberalstvo« ali za »klerikalstvo« v knjigah američanskih bankirjev ni nobene rubrike in na to ne dajo nič. Imajo pa rubrike, kjer stoji natanko zapisano, kdo plačuje in kdo je »pufar«.

Naša država pa je svoj dolg v Ameriki spravila v red. To pa se ni zgodilo šele sedaj, ko sede klerikalci na ministrskih stolčkih, ampak naša država je uredila svoje obveznosti napram Ameriki že zdavnaj prej, in sicer takrat, ko so sedeli na vladi radičevci.

Takrat je poslala naša vlada v Ameriko posebno komisijo v ta namen, v tej komisiji pa sta bila tudi dva Slovence: doktor Shvegel z Gorij pri Bledu in ravnatelj Matjašič. Takrat se je dvignil kredit naše države v Ameriki in ne šele sedaj.

O klerikalcih v Sloveniji pa v Ameriki nihče niti ene same črke ne ve. Če torej »Slovenec« trdi, da je sklep posojila v Ameriki pod ugodnimi pogoji »zasluga« SLS, se prav debelo moti oziroma se diči s papovim perjem. P.

Dopisi.

Gorenjski predal.

Že zadnjič tov. urednik, sem obljubil, da poročam o uspehih klerikalcev; tega za velikonočne praznike ne smem ostati dolžan. Gorenjska se divi uspehom SLS. In teh je nebroj. Za orlovske domove (teatre) so začeli kopati temelje, še Lesce bodo tako srenčne, da zgradijo svoj teater. To bode še lušno. Mesto, da bi se v gospodarskih institucijah delalo naprej, se je pričela gonja proti uradništvu. Padel je Sanein, šef oddelka za kmetijstvo, ki si je nebroj zaslug iztekel za gorenjsko sirsarstvo, planšarstvo, kmetijske podružnice, z eno besedo, bil je pravi oče kmetijstva v ljubljanski oblasti. Bil je pravi primorski fant, poznal težave našega kmeta, vedel, da mu je treba na vseh poljih združništva. Ali imel je to napako, da ni bil klerikalec, kakor večina primorskih fantov ni. Klerikalna metoda je, da če tudi še lahko dela službo, mlad, čvrst, sposoben, marš v penzijo, saj kmet dobro stoji pod klerikalno vlado in lahko plača penzijo. Njegovo mesto je zasedel živinozdravnik, zakaj ne agronom? Da ozdravi morebiti kmetijski oddelek neklerikalnega duha. Koliko časa se bodeš ti kmetska para še bala hudiča v volilni škatli? Za njim takoj so začeli leteti drugi, med njimi tudi šef prosvete tov. dr. Lončar. Poštena, nepristranska oseba, ki je imel zasluge, da se je učiteljstvo zedinilo, koliko klerikalcem je ustregel brez ozira, da on tega mišljenja ni in to je bil glavni greh, marš stran. To zato, kmetska para, ker se bojiš rogača v škatli. Enako g. Bukovec, referent za čebelarstvo. Koliko zaslug za čebelarje je že storil in koliko bi jih bil še. Pa kaj to, ni klerikalec, marš v penzijo. Koliko drugih uradnikov je zadela ta šiba božja. Toda vedite, da bomo z obrestmi vrnil, če tudi tega do sedaj nismo izvajali. Samo

toliko bode razlike, da ti v penzijo ne bodo leteli. Za temi junaškimi deli so prišli cestni odbori, kajpada, delovne ljudi se mora odstraniti. Take, ki žrtvujejo čas, lastni denar in svoje zdravje, se mora odstraniti, da bi ljudstvo ne videlo, kaj ti ljudje naredi. Tov. župan Vidic, splošno priljubljena oseba, je zgradil s svojimi tovariši blejski most. Založil je svoj denar in velikansko truda v to. Da se ta denar odplača, se je ustanovila mostnina. Sedaj pa pravijo, da jo bodo odpravili in so res poslali 9. aprila nek avto, ki je ogledoval most. Župan Vidic je pojasnil, da naj povrne stroške, ali pa na deželni cesti most naredijo. Ali ni škandal pri vsej klerikalni moči, da na poletno rezidenco Nj. Vel. kralja morajo graditi most privatniki, oblasti pa gledajo ali pa z avtomobili opazujejo, kako se gradi most. Saj se vsipa v Slovenijo med in mleko, denarja na milijone, plačate most in hvaležni bodite, da so vam ga privatniki zgradili. Če bi ti ne zgradili mosta, se bi najbrže še danes s kišto vozili, ali pa še tisto ne. Vprašajte rajši, koliko še manjka, plačate in mostnine bo konec. Kako veliko delo je bivši klerikalni cestni odbor izvršil v svoji 13 letni funkciji, ko so zgradili most v Radovljici. Tam so mojstri zaslužili po 10 Din na uro, delavci pa, kvalificirani, pravi zapisnik sej, po 5.50 Din. Ali to ni plačal g. načelnik in odbor, ampak davkoplačevalci, tako je, pa nič drugače. Ta cestni odbor, ki ga je »Slovenec« tako povzdigoval v zaslugah, je pa že v lanskem letu plačal iz cestne blagajne 5000 Din radovljiški, 5000 Din blejski cestni odbor ing. Kasalu za napravo načrta, do danes pa še o mostu ni duha ne sluha in še se govori celo, da bodeta cestna odbora še morala prispevati pol milijona dinarjev. S teatri, nasilnimi razpusti, ali da gonite, kar ni vašega, v penzijo na račun davkoplačevalcev, tudi Gorenjske ne bode osrečili. Kar tako naprej, pa se tudi kmetje ne bodo vraga v škatli bali. Ako ne smejo delovati od ljudstva voljeni odborniki, potem je še manj treba onim, ki jih vaša milost obsenči, da bi za vaše delo nosili odgovornost. A.

Iz Suhorja. Dovolite tudi nam občanom občine Suhor nekoliko prostora v našem kmečkem glasilu. Moram poseči nazaj na volitve v oblastno skupščino. Naši klerikalci so bili še preprični za agitacijo za SLS, a gotovo najagilnejši je bil sam g. dekan Pavlovič. Šel je v svoji gorečnosti in ljubezni do naše stranke tako daleč, da je na dan volitev po pridigi prebral neko pismo, katero da so mu baje pristaši naše stranke pisali. Pismo je obsegalo res nesramno vsebino. Toda zakaj ni g. dekan enemu naših pristašev to pismo izročil, da bi se bilo malo zasledovalo pisca, ali pa ga izročil orožnikom? Ker poznam naše pristaše, dvomim, da bi bil kateri od nas tisto pismo pisal. Čudno je, da bi ga bil g. dekan ravno ta dan ali pa dan preje prejel. Sumim, da je bilo to pismo po vsej priliki pisano od kakega pristaša SLS, da bi v zadnjem trenutku — ker po naši pride največ volilcev na volišče —

onemogočil našo stranko ter jo moralno pobil. Imeli smo tedaj tudi v Suhorju nekaj »bombni atentate. Kljub tej bombi je pa naša stranka dobila 172 glasov in SLS komaj nekaj nad 50. Po volitvah je pa vse pozabilo na ono pismo, čeprav je rohnol g. dekan, da bode zadevo zasledoval. G. dekan je sumil, mi pa sumimo z isto pravico in dolžnost njega je, da to našo sumnjo z dokazi pobije, drugače se bode ta naša sumnja prelevila v prepričanje. Čitam vse časopise in čudim se, da se je neko stvar prezrlo, ali pa ni bilo za to stvar, katera ni tako malenkostna, zadosti zanimanja. Za SLS časopise se ne čudim, pač pa za naše in za SDS. Zakaj ne bi kmet vsa dela SLS poznal? Do sedaj je moral vsak kmet, oziroma vsak državljan, če je kupil vino bodisi za lastno osebo ali za svoje delavce, od tega vina plačati državno trošarino in občinsko doklado. To vse so morali plačevati tudi duhovniki od svoje vinske bire, cerkovniki in organisti. Pred par tedni se je pa to predrugačilo. Duhovniki in cerkovniki kakor tudi organisti bodo oziroma so že prosti plačevanja občinske doklade, izvzeti od te ugodnosti so pa eventualni organisti učiteljskega stanu. Ne vem, ali imajo gg. učitelji toliko več dohodkov, da lažje te doklade plačujejo, ali pa merodajni faktorji žele, da bi se učitelji kot organisti vinski biri odrekli? — Kaj pa kmet, ta uboga para, kateri nima lastnega vinograda in rabi za svoje delavce ali pa pri boleznih vino? Vino mora kupiti ter plačati od tega vina, če ga kupi tudi le 10 l od katerega vinogradnika, ves državni in občinski davek! Ta revež tedaj lažje plača vse, ko mora vino kupiti, kakor pa tisti, ki dobe to vino pol zastonj! — Ker že pišem, naj iztresem ves »žakelj«, morebiti bode tudi ta zadeva kakim župljanom odprla oči, da se bodo bolj brigali, kakšne ljudi imajo za cerkvene ključarje, kake odgovornosti in pa kako se upravljajo, popravljajo in v kakem stanju so nadarbinska gospodarska poslopja. Mi smo pri nas, sedaj seveda ne več, imeli popolno zaupanje v pametno gospodarstvo našega g. dekana. Ta naša zaupnost, pa tudi brezbržnost, nas bo pa sedaj, če bode predlog g. dekana končno javno potrjen, precej stala. Zadeva je sledeča: Prednik sedanjega g. dekana je kupil za svoj lastni denar, ne za cerkveni in ne za denar župljanov, star kozolec in ga postavil na nadarbinski zemlji. Po njegovi smrti je vso nadarbinsko prevzel sedanji g. dekan in tudi ta kozolec. Ker ga pa ni letno popravljaj, je vihar l. 1912. kozolec podr. Ključarja sta bila dva užitarja in sta še sedaj, od katerih se ne da nič iztirjati za kako pogreško. Leta 1913. sta sporazumno z g. dekanom stolpe kozolca prodala tukajšnjemu občanu za 140 kron, drugi slab les so deloma prodali za kurjavo, deloma pa porabili v župnišču. Preteklo je celih 15 let, odkar ni kozolca in ni se ga doslej pogrešalo, ker drugače bi se bil g. dekan prej zmisli na njega. Sedaj pa naenkrat zahtevajo nov kozolec na račun župljanov rim. kat. obreda. Pripomnim mimogrede, da je v naši občini skoraj tretjina grko-katolikov, kateri spadajo v verskih dolžnostih pod župnijo Drage občina

Radatoviči. Zakaj sedaj naenkrat tolika sila za kozolec, ko se je prej izhajalo brez njega do prednika g. dekana in tudi sedaj 15 let? Saj nima pri nas nad dve tretjini kmetov kozolca! Toda stvar je v tem. Sedanjci uživalec nadarbine je prejel kozolec inventarično in ga bode treba v doglednem času izročiti nasledniku, ker ima g. dekan že nad šest križev. Kozolec mora biti ob predaji tukaj, toda na čegave stroške naj se postavi? Kriva je predvsem malomarnost g. dekana. Zakaj je prodal stolpe kozolca? Takrat bi bila stavba nazaj postavljena za največ 200 kron, ker je bilo dosti dobrega lesa. Sedaj bode pa veljalo vse do 26.000 Din. Zakaj se ni zmenil užitar za kozolec pred 6 leti, ko je vsak otrok imel 100 Din v žepu, ampak šele sedaj, ko nima kmet niti za sol? Ljudstvo je do skrajnosti razburjeno, če bomo morali res ob naših stroških poslopja delati. Pazite tedaj, kmetje, na nadarbine, če nočete imeti takih sitnosti kakor mi Suhorčani in glejte, da boste imeli, kakor sem že omenil, materialno podkovane cerkvene ključarje. Mi občani bi želeli, naj bi g. dekana premestili na pravo dekanijo v Semič, k nam naj pa pride mlad, delaven človek ali pa kak kaplan, ker mislim, da z nadarbinskim posestvom, ki je najlepše in največje v občini, letna bira do 80 mernikov pšenice ter blizu toliko veder vina, bi že lahko dva duhovna dobro izhajala. Saj smo ob boleznih g. dekana, ali pa če je na potovanju (primerilo se je že) cel teden brez maše, a biro le dajemo. Če kdo nanaglo zbolji, bi moral v Metliko do bližnjega duhovna po zadnjo dušno tolažbo, kar je pa zvezano s prevelikimi stroški, ker smo 1 uro oddaljeni od Metlike, nekatere vasi naše fare pa nad dve uri. Pred 5 leti, ob priliki birme, nam je prezvisehi g. škof obljubil kaplana, a ga ni še do danes in ne vemo, ali jih ni na razpolago, ali ga pa ne želi naš g. dekan, da ne bi moral deliti bire. Vsekakor bi radi pojasnila.

Sv. Lenart nad Laškim. Naš lep gorski kraj je pretečeno cvetno soboto dočakal svoj — že davno željeni cilj — prvi živinski sejm. — Obisk sejma je bil, vključno slabemu vremenu, tolik, da je zadivil celo one, ki so bili tej — za naš izrazito živinorejski kraj zelo potrebni — napravi — tajno ali pa javno našprotni. — Prignane je bilo čez tristo glav goveje živine. Videti je bilo krasnih volov, lepih telic in tudi krav. Pa še enkrat toliko bi bilo živine, ko bi bilo za sejm pravočasno razglašeno. To, kar se je priglašilo, je bilo največ iz domače občine in najbližjih sosednjih občin. Drugi sejm bo 5. julija. — Dosti je bilo truda s strani tov. župana in celega občinskega odbora, da se je sejmšče dobilo v zakup in potem pravočasno opremilo. Pohvaliti se mora tudi požrtvovalnost, ki so jo kazali vsi občani, z malimi izjemami, pri darovanju lesa za sejmšče in potem postavljanju rant (ograj). Najlepša hvala posebno vsem: iz Lok, Grahovš, Trat in drugim, ki niso naše občine, a so vendar darovali mnogo lesa in nekateri celo pripeljali. — Franc Tovornik.

Sromlje. Na tiho nedeljo je imel naš častiti g. župnik začetni govor

pri pridigi s »Kmetijskim listom«, češ, da ni verski ter da ga naj vsi vrnejo, kdor je naročen na njega, kajti nobena krščanska hiša ne sme nobenega nekrščanskega lista imeti naročenega. Kaj sledi iz take pridige, si lahko, g. urednik, sami predstavljate, tudi naši tovariši so bili razburjeni radi takih izvajanj v cerkvi od božjega namestnika, zatorej na belo nedeljo vsi na sestanek, da se pogovorimo za naše kmečke koristi, prepotrebna dela in tako s tem odgovorimo našemu prečastitemu na njegova izvajanja v cerkvi. — Dne od 8.—9. marca

t. l. je tovarišu Fr. Kos-u, posestniku v Curnovcu, iz hudobije ali kako drugače zažgal nekdo vinski hram, kjer je imel imenovani še čez 40 hl vina, pogorelo mu je vse do tal, tudi vino, 3 vinske stiskalnice, čez 400 hl vinske posode itd. Preko 500.000 kron ima škode, a zavarovan ni niti za desetinko škode. Z našim tovarišem vsi sočustvujemo, pri vseh drugih letošnjih nesrečah, še ta ogromna škoda. Za sedaj to, drugič več ali bolj veselih novic. S tovariškim pozdravom naročnik »Kmetijskega nekrščanskega lista«.

Shodi in razne prireditve.

Sromlje. Pošilja se vsem odbornikom in zaupnikom okoliša občine Sromlje poziv, da bode reden odborovi sestanek za odbor in organizacijo SKS v nedeljo 24. aprila t. l. v Sromljah, gostilna M. Petan po prvi službi božji.

Seja okrajnega odbora Slovenske Kmetijske Stranke Šmarje—Rogatec—Kozje se vrši v nedeljo dne 24. aprila ob 2. uri popoldne pri Smehu v Mestinjah. — Predsednik.

Vel. Dolina. Občni zbor krajevne organizacije se vrši v nedeljo 24. aprila ob 2. uri popoldne v gostilni Jožeta Lazanskija, ml.

Jesenice. V nedeljo se je vršil pastirski tečaj na Jesenicah. Tečaj je vodil načelnik planinskega od-

bora Ivan Ažman. Mnogobrojna udeležba nad 150 pastirjev in pastaric in zastopnikov srenj in sosesk je sledilo važnim predavanjem. Čudno je pa bilo, ko imamo tri oblastne poslance, da na ta važni tečaj ni niti eden prišel in slišal želje planincev-planšarjev. Taka je skrb klerikalcev ob njihovi moči za naše planšarstvo. Obširnejše bomo poročali prihodnjič.

Kozje. — Krajevne organizacije Slovenske kmetijske stranke za Kozje, Zdole in Veternik sklicujejo svoje občne zборе v nedeljo dne 1. maja po prvi sv. maši v gostilni Ivana Kuželja v Kozjem. Vabi se pristaše kmetijskega gibanja tudi iz sosednjih občin. Poroča član načelstva stranke iz Maribora.

Manifestacije za ujedinje Jugoslavije in Bolgarije.

Aleksandra Stambolijskega, velikega voditelja bolgarskih kmetov, že krije več let hladna zemlja, toda njegova ideja, ideja združitve vseh južnih Slovanov v eno državo pod kmetško zastavo se širi in vedno bolj in bolj pridobiva tal v naši javnosti. Bivši kmetijski poslanec in ožji sodelavec pokojnega Stambolijskega dr. Kostov je imel v Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani predavanje o združitvi Bolgarije in Jugoslavije v eno državo. S to mislijo je bil prežet ves bolgarski narod po zaslugi bolgarske kmetijske stranke, ta pa žalibog ni našla odmeva pri bratih Srbih. »Niso bili moji najtežji dnevi, ko sem bil v ječi, ampak najtežji dnevi so bili za mene, ko v Beogradu niso verjeli v mojo iskrenost.« To so besede Stambolijskega, ko se je vrnil iz Beograda, kjer ni našel razumevanja. Razumemo, zakaj ni našel v Beogradu nobenega odmeva, saj niso bili beograjski gospodje izraz ljudske volje. Oni gospodje so se bali, da bi zmagoslavni kmetijski pokret prestopil bolgarsko mejo in prišel med srbske, hrvaške in slovenske kmete in tedaj bi njim za vedno odklenkalo.

Ljubljana se je v sijajnem številu udeležila predavanja dr. Kostova. Nabita unionska dvorana je doka-

zala, da Ljubljana in z njo ves slovenski narod komaj čaka dneva, ko bo od Jadranskega do Črnega morja vihrala ena zastava. Toda ne smemo biti polovičarski. To misel je prva sprožila kmetška stranka, stranka, ki ima svoje korenine v narodu. Ideja združitve Bolgarije in Jugoslavije se more izvršiti le na podlagi kmetijskega pokreta. Tisoči in tisoči bolgarskih kmetov so umirali za to idejo in morda bodo tem sledili še tisoči predno se bo vresčilo.

Naša stranka je vedno in ob vsaki priliki povdarjala potrebo te združitve in potek dogodkov nam je dal popolnoma prav. Bela Ljubljana je manifestirala za bolgarski narod, toda te manifestacije se bodo popolnoma izgubile, če bo še nadalje mrzla proti kmetškemu pokretu, zakaj brez zmage kmetijske misli ni združitve Bolgarije in Jugoslavije.

Razne politične vesti.

SLS v vladi. Popolno zakonodajno avtonomijo bo dobila Slovenija že prihodnji teden.

Kaj bodo imeli kmetje in delavci od tega? »Slovenec« je poročal v soboto z velikim pompom, da je finančni minister dovolil ljubljanski borzi trgovino z devizami. Priznamo, da je trgovina z devizami za ljubljanske veletrgovce jako važna in za kakšnega špekulanta tudi dobičkanosna stvar, toda kmetje in delavci od tega ne bodo imeli prav nobene koristi, ravno tako tudi mali trgovci ne. Takšne »pridobitve« dokazujejo le to, da se Slovenska ljudska stranka mnogo briga za koristi velekapitala, za delavce in kmete pa precej manj, kar je dokazala s tem, da ni prav nič znižala davka na ročno delo, še manj ga pa odpravila. Kar govore in pišejo klerikalci o skrbi za male ljudi, je le pesek v oči, da zbirajo pri volitvah kroglice manj poučenih ljudi v svoje škrinjice.

SLS in krščanski socialisti. Kakor znano, gre vsa politika SLS za tem, da združi pod svojo zastavo vse stanove brez razlike na zelo različne in dostikrat si celo nasprotujoče interese posameznih slojev. Kdor ima oči, da gleda, ta vidi in spoznava, da vlada in mora vladati med delavci in podjetniki velikansko interesno nasprotstvo, ki se ga ne da premostiti niti z vero, tudi z našo ne. Katoliški ali pa protestantovski delavec hočeta in bosta vedno hotela večjo plačo, katoliški in protestantovski podjetniki pa bodo vedno zahtevali od delavcev več dela in jim hoteli dati nižje plače. Ravno tako bo vladalo vedno nasprotstvo, med mestnimi obrtniki in kmeti. Eni hočejo orodje čim dražje prodajati, drugi pa svoj živč. Vse te staroznane stvari pa klerikalcev ne ovirajo, da ne bi zbirali pod svojo zastavo tudi delavcev, čeprav je SLS v svojem jedru kapitalistična in v socialnem oziru konservativna stranka, kljub lepim besedam, ki jih ima za delavstvo. To se je doslej še vedno pokazalo v dejanjih, ko se je SLS v odločilnih trenutkih vedno postavila na stran kapitala. Izkušnja in zgodovina tudi kaže, da se je »krščansko socialna« delavska organizacija doslej vedno morala ukloniti zahtevam kapitalistične SLS, ki ima glavno besedo v politiki SLS. To je seveda krščanske socialiste silno dražilo in že se je bilo bati razkola. Da razkol preprečijo, so kapitalisti SLS vendarle pristali na to, da postane krščanski socialista dr. Gosar minister za socialno politiko, češ »saj itak ne bo mogel nič narediti.« Toda dr. Gosar se je začel prav temeljito baviti z vprašanjem reorganizacije Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, Delavske zbornice in Pokojninskega zavoda v Ljubljani. To so zavodi, kamor se stekajo milijoni in milijoni. To zanimanje dr. Gosarja pa je kapitaliste v SLS silno razburilo. Spoznali so namreč, da bivtegnil dr. Gosar pri omenjenih zavodih spravi

viti v razne službe in na dobro plačana mesta pred vsem svoje pristaje iz delavskih vrst oziroma iz vrst krščanskih socialistov, ki bi na ta način postali zelo neodvisni od kapitalistične milosti SLS (doslej so bili namreč in so še krščanski socialisti v službah kapitalistične SLS in zato seveda tudi popolnoma odvisni od milosti visoke klerikalne gospode). Možnost gospodarske neodvisnosti krščanskih socialistov od esesarskih kapitalistov pa tem nikakor ne gre v račun in zato se že začenjajo od strani esesarskih kapitalistov proti nameram dr. Gosarja zakotne intrige, da se pri imenovanih zavodih ne bi pregloboko usidrili krščansko-socialni delavci, ampak da bi tudi vodstvo teh zavodov dobili v svoje roke glavni kapitalistični »maherji« v SLS, ki se zbirajo okoli razni klerikalnih bank in drugih gospodarskih klerikalnih ustanov, ki jih imajo kapitalisti SLS v svojih rokah. Račun tega boja bodo seveda plačevali delavci, kot je to že navada.

Hinavščina. Od kar je na vladi SLS, se opaža zlasti med ljudmi, ki imajo svoj kruh v državnih ali v drugih javnih službah, silno priklanjanje pred klerikalci. Priklanjanje se jim do tal ljudje, ki so po svojem notranjem prepričanju vse drugo, samo ne klerikalci. To je žalostna usoda slovenske beračije. Če bi imeli dovolj bogatih ljudi — in samo premoženje garantira politično neodvisnost, vsled česar je res neodvisen pri nas samo kmet — bi bila politika v Sloveniji pač nekoliko drugačna kakor je. Tako pa bo pritisk na želodec rodil v Sloveniji toliko politične hinavščine kakor je Slovenija še nikdar ni videla!

Le potrpiamo! Klerikalni listi so bili pretekli teden zopet polni samih »uspehov« in »zaslug« SLS. Mi pa pravimo znova: Počakajmo in potrpiamo! Počakajmo vsaj tako dolgo, da bomo klerikalne uspehe tudi čutili na naših žepih. Če nam bodo naši žepi povedali, da so nekaj težji, bomo mi prvi, ki bomo priznali, da so res uspehi tukaj. Dokler se pa v naših žepih izprememba ne pozna, žalibog ne verjamemo na uspehe, pa če jih trobita »Slovenec« in »Domoljub« z največjimi trobentami v svet!

Občinske volitve v Ljubljani. V Ljubljani že leta in leta ne deluje občinski svet, ampak gospodarijo različni komisarji in gerenti. Kakor pa kaže, bodo sedaj, ko je občinski volilni red zopet izpremenjen in uveljavljen čisti proporc, občinske volitve vendar le enkrat razpisane, ker upajo klerikalci dobiti toliko glasov, da bodo vodili lahko vsaj uspešno opozicijo, ako že ne dobe večine. Tako vsaj klerikalci računajo. Računajo pa na večino zato, ker nameravajo še pred razpisom občinskih volitev temeljito reformirati Delavsko zbornico in Okrožni urad za zavarovanje delavcev in na ta način pritisniti na

ljubljsko delavstvo, zlasti še na socialiste in komuniste, da pojdejo z njimi. Na razne delavske »voditelje«, ki se danes nahajajo v službi obeh zavodov, bodo klerikalci res lahko pritisnili, kajti kruh je kruh. Koliko vprašanje pa je, če bodo hoteli delavci - volilec kar na slepo vero ubogati svoje odvisne »voditelje«! Tudi tukaj se vidi, kakor povsod, da odločuje v slovenski politiki v prvi vrsti želodec in lakota.

Iz Ljubljane. Enkrat so imeli v Ljubljani občinski svet. Občinski svet je bil že skoraj na tem, da sklence, da se napravi pri Medvodah velika elektrarna za Ljubljano in vse je bilo že v najlepšem redu. Kar naenkrat pa položil brihten možakar svoj prst navpik na čelo in zine: »Ja, kdo bo pa pri elektrarni za »hausmajstra«? O tem velevažnem vprašanju so gospodje mestni očetje tako dolgo razpravljali, dokler jih ni vlada razgnala. Možje se namreč niso mogli zediniti, ali naj bo novi »hausmajster« socialist ali komunist ali klerikalec ali Sokol ali Orel! Nihče se pa ni zmenil za to, če bo znal novi »hausmajster« tudi — pometati.

Se ena iz Ljubljane. Kakor znano, je nameraval sedanji občinski komisar v Ljubljani najeti veliko posojilo za zgradbo novih stanovanjskih hiš. Gospod komisar bi bil svojo namero brez dvoma tudi izvršil, če ne bi bil dobil sosveta. Odkar pa imajo v Ljubljani sosvet, se je pričelo strahovito pričkanje po mestu, zlasti med obrtniki, kdo bo dobil delo pri nameravanih novih hišah, ali klerikalci ali liberalci, drugi prepir pa se suče okoli vprašanja, kdo bo »hausmajster«, ali Sokol ali Orel ali liberalci ali klerikalec ali socialist ali komunist. Zato je jako verjetno, da bodo zidali v Ljubljani nove občinske hiše takrat kakor elektrarno v Medvodah.

Nova cesta ob Savi. Poročali smo že, da bodo kmalu začeli delati novo moderno cest od Laz do Radeč. Cesta bo veljala okoli 20—25 milijonov dinarjev. Delo na tej cesti bo prineslo ljudem lep zaslužek. Da pa ne bosta zopet »Slovenec« in »Domoljub« bobnala v svet tudi te ceste na račun »uspehov« SLS, povemo že danes, da imajo zaslugo za zgradbo te ceste čisto drugi gospodje kakor SLS.

Kaj pravi »Slovenec«. V nedeljskem »Slovenecu« beremo: »Sedanja vlada razen par najvišjih, ni prestavila nobenega državnega uradnika v Sloveniji. Tistih par najvišjih uradnikov, ki so prišli na svoja mesta kot politiki SDS in SKS, so bili prestavljeni tako, da se jim položaj ni poslabšal.« — Mi bi pa vprašali: Kaj pa Roman Bende?

Pucelj se je izpovedal, piše »Slov. gospodar« in napada tov. Pucelja zaradi njegove izpovedi. — »Slov. gospodar« pa nima prav. Sedaj je čas za velikonočno izpoved in tov. Pucelj jo je opravil. Ali so se izpovedali tudi klerikalni poslanci?

Veronauk na kmetijski šoli v Mariboru. Sobotni »Slovenec« po-

roča iz Maribora sledečo nekrščansko vest: »Na enoletni specialni vinarški in sadjarski šoli v Mariboru je bivši kmetijski minister Pucelj odpravil veronauk. Tedaj je med našim vernim kmetskim ljudstvom tako postopanje ministra vzbudilo veliko nevoljo itd. Sedanji kmetijski minister pa je zopet odredil, da se na tej šoli poučuje verouk. Dosedanji katehet g. M. Petelinšek hodi zopet poučevati na omenjeno šolo.« — Že ob zadnjih volitvah so klerikalci po Štajerskem agitirali s to lažjo, da je minister Pucelj »odpravil veronauk« iz kmetijske šole. Takrat sem ta greh prišteval na račun tistih malih agitatorjev, ki sploh ne vedo nič o politiki, pa morajo zato zlorabiti verska čustva našega naroda in govoriti take ostudne laži. Da pa to zapiše sedaj še »Slovenec«, je znak skrajno abnormalnih časov, v katerih živimo. Da bo jasna vsa podlost takšne agitacije in takšne pisave, vprašam najprej sedanjega ministra dr. Kulovca: Če sem jaz res »odpravil veronauk iz šole« in zagrešil tako velikanski greh, zakaj ni on tega takoj popravil? Zakaj ni vpeljal verouka v mariborsko kmet. šolo takoj 1. februarja, čim je postal moj naslednik? Zakaj je nadaljeval z mojim brezbožnim poganstvom še cela dva meseca in osem dni? — Resnica je vedno samo ena in trajno je ni mogoče nikoli zakriti. G. minister Kulovec je moral čakati na novi proračun, ki je stopil v veljavo še le 1. aprila in v katerem si je zasigural za nagrade katehetom na kmet. šolah šest milijonov kron. V prejšnjem proračunu pa so bili vsi honorarji brisani in ne jaz in ne Kulovec nisva imela iz česa plačevati katehetov Petelinškov, verouka pa nihče ni odpravljaj. Pri »Slovenecu« dobro vedo, kdaj sem jaz postal minister in dobro vedo, kakšen proračun sem imel, zato bi bilo le pošteno, če take nekrščanske vesti o krščanskem nauku popravijo in v bodoče opuste. — Ivan Pucelj.

Iz državnega proračuna.

Od dedščin v prvem kolenu krvnega sorodstva, ki se pojavljajo od oseb umrlih, se ne plača nobena taksa, če ne preseza njih vrednost pol milijona dinarjev. Tako je bilo do 1. aprila 1927, od tedaj naprej pa je stvar taka: Od dedščin v prvem kolenu krvnega sorodstva, ki se pojavljajo od umrlih oseb, se ne plača nobena taksa, če ne presega njih vrednost 150.000 Din. To vsoto bodo pa kmalu naračunali in plačati bo treba 4% takso. To je uspeh klerikalne politike.

Za gostilničarje. Kdor od gostilničarjev ni plačal pravočasno točilne takse, je moral plačati kazen v iznosu trikratne takse. Tozadevni predpisi so sedaj izpremenjeni in se taksa samo eksekutivnim potom iztirja brez kazni. Tisti gostilničarji, ki so bili kaznovani radi zakasnelo plačane takse v februarju in marcu letošnjega leta, so kazni oproščeni, morajo pa plačati takso za rabsodbo.

Veselo Veliko noč

želita vsem prijateljem in bralcem našega lista

Uprava!

Uredništvo!

Novice in razno.

Velikonočno številko »Kmetijskega lista« smo poslali tudi vsem naročnikom zamudnikom, ki doslej naročnine za letošnje leto še niso poravnali, z željo, da poravna vsak zamudnik tekem tega meseca za ostalo naročnino.

Ce še nisi plačal naročnine za letošnje leto, stori to takoj, da se ti pošiljanje lista ne ustavi.

»Narodni Dnevnik« ni naš list! Poleg strankarskih dnevniških listov (»Jutro«, »Slovenec«, »Slov. Narod« itd.) izhaja v Ljubljani tudi »Narodni Dnevnik«, ki se sam označuje kot strankarsko neodvisni list. Zato je tudi precejšno število naših pristašev nanj naročenih, ker ga je kot takega priporočil nekdanji občni zbor bivše »Samostojne kmetijske stranke« v Ljubljani. V najnovejšem času pa je »Narodni Dnevnik« pričel pisati povsem v klerikalnem politično - strankarskem smislu in je tik pred volitvami v »Oblastne skupščine« pozival z debelimi črkami volilce naj volijo klerikalce! To daje povod mnogim našim pristašem, ki so njegovi naročniki, da nas vprašujejo glede te izpremembe. Izjavljamo, da nima »Slov. kmetijska stranka« z »Narodnim Dnevnikom« absolutno ničesar skupnega, da nima na njegovo pisavo nobenega upliva in ga zato našim pristašem nikakor ne moremo več priporočati!

Aretacija socialističnega oblastnega poslanca. Pretekli teden je bil aretiran in pripeljan v zapore mariborskega okrožnega sodišča oblastni poslanec in učitelj v Mežici g. Möderndorfer. Leta 1926 so gradili v Mežici veliko šolo in vodovod. Proračun za vodovod je znašal 800.000 Din, toda vodovod je stal 1.500.000 Din, tako da je bil proračun prekoračen za 700.000 Din. Nadzorstvena oblast se je za to zanimala, dala po izvedencih preiskati račune in dognala menda ne-

pravilnosti. Krajni šolski svet je gradil vodovod v lastni režiji, dela pa je oddal socialistični produktivni zadrugi v Celju. Ker so se ugotovile nepravilnosti, so bili aretirani še ostali člani krajnega šolskega sveta in tajnik produktivne zadruge v Celju Leskošek.

Dr. Šavnik imenovan za načelnika v finančnem ministrstvu. Finančni delegat dr. Šavnik je imenovan za načelnika v ministrstvu za finance v Beogradu. Na njegovo mesto je imenovan g. Rupnik.

Medvode dobe železen most. Na račun nemških reparacij dobimo železno konstrukcijo za most v Medvodah, ki je bil lansko leto od poplav porušen.

Odpis davka poplavljenecem. Generalna direkcija davkov je z odobrenjem finančnega ministra opustila plačila davkov za leto 1926 vse one davčne obveznike, kojih posestva so bila poplavljena ob priliki povodnji.

Davčna oprostitve novih zgradb. Na podlagi novega finančnega zakona se oproščajo davka na hišno najemnino nove zgradbe in novo zgrajeni deli obstoječih zgradb, v mestih z več kot 50.000 prebivalci na 20 let, v mestih z več kot 20.000 prebivalci na 15 let, v ostalih mestih pa na 10 let.

Popravilo železniških voz. Prometno ministrstvo je odobrilo kredit za popravilo večjega števila železniških voz. Vozovi se pošljejo v najkrajšem času v železniške delavnice.

Ponovno opozorilo kupovalcem raznih srečk. Po deželi prodajajo agenti razne srečke in vrednostne listine neukim ljudem za silno visoke cene. Nagovarjajo ljudi z mamljivimi obljubami in ujeli so v eni sami gorski občini, kar nam je znano, čez 7 ljudi, ki so srečke za drag denar kupili. Vojska škoda (ratna šteta) je vreden en komad

približno 330 Din, prodajajo jih pa po 600 do 800 Din. Razni drugi lozi so še veliko manj vredni, a prodajajo jih še dražje. Opozorjamo, naj vsakega agenta, ki prodaja take papirje, takoj odpravijo iz hiše, nobeden naj ne kupi nič; ako hoče kdo igrati na take papirje, naj se obrne na nas za nasvet, kje se taki papirji dobijo in koliko stanejo. K ženi, ki je imela loz srpskega rdečega križa, je prišel tak slepar ter ji dejal, če plača takoj njemu na roko 1080 Din, gre lahko drugi dan v Ljubljano in dobi pri banki še enkrat toliko takoj za loz. Napravil je na loz neke čačke s svinčnikom, žena mu je verjela in odštela denar. Slepar je z denarjem odšel, žena pa seveda v Ljubljani ni dobila ničesar. Kdor bi poskušal s takimi goljufijami, ga takoj naznanite žandarmeriji, ki bo take tiče pozaprla.

Plačevanje davčnih zaostankov s priznancami o 20% odbitku ob zamjenjavi kronskih novčanic. Finančni zakon za leto 1927/28 vsebuje določbo glede plačila davkov s priznancami o 20% odbitku ob zamjenjavi kronskih novčanic. Tozadevni člen se glasi: Za davčne zaostanke bodo od 1. aprila 1927 dalje sprejemale državne blagajne namesto gotovega denarja priznanice, ki so se izdale za odbitek 20% od kronskih novčanic ob priliki žigosanja, ako se glase na manjše vsote nego 1000 K. Te priznanice se za plačilo davkov sprejemajo samo od onih oseb in njihovih dedičev, katerim so bile izdane od strani pristojnih organov, ki so novčance žigosali in odbitke sprejemali.

Vesele Velikonočne praznike želijo vsem bralcem in bralkam »Kmetijskega lista« slovenski fantje pri Kraljevi gardi v Beogradu. — Ivan Špešič, Franc Kovačič (Središče), Anton Pesek (Št. Janž), Franc Koren (Morje), Rudolf Kranjc (Leiteršperk), Rudolf Tomažič (Tepanje), Franc Brauner (Št. Ilj), Jožef Komperšek (Polička vas), Alojz Mlakar (Prepože), Feliks Kocbek (Maribor), Vinko Medik (Sv. Miklavž).

Vesele in zabavne velikonočne praznike želijo vsem fantom in dekletom slovenski fantje, ki služijo v Bosni v Višegradu. Alojz Jankovič, Adolf Tolmajner, Franc Volčjak, Leopold Grimšič, Anton

TEDENSKI KOLEDAR.

- 17. aprila, nedelja: Velika noč.
- 18. aprila, ponedeljek: Vel. pon.
- 19. aprila, torek: Krescenca.
- 20. aprila, sreda: Sulpicij.
- 21. aprila, četrtek: Anselm.
- 22. aprila, petek: Soter in K.
- 23. aprila, sobota: Adalbert.

SEJMI.

- 17. aprila: Grahovo, Kapele.
- 18. aprila: Radeče.
- 19. aprila: Leskovec, Novo mesto, Ljutomer.
- 20. aprila: Sv. Tilen.
- 22. aprila: Motnik, Ptuj.
- 23. aprila: Dobje.

VREDNOST DENARJA.

Za 1 dolar	Din 56-75
Za 1 liro	Din 2-74
Za 1 avstrijski šiling	Din 8—
Za 1 češko krono	Din 1-68
Za 1 francoski frank	Din 2-24
Za 1 zlato marko	Din 13-50
Za 1 švicarski frank	Din 10-94

Strubelj, Franc Požar, Franc Baloh, Jože Matko, Josip Butina, Ivan Osvald, Franc Kozin, Ivan Gorše, Pavel Dimec, Valentin Grbec, Ignac Rus, Ivan Dremelc in Cvetožar Bogdanovič.

Velikonočni pozdravi. Iz Trebinja v Hercegovini pošiljajo velikonočne pozdrave: Peter Kobe iz Dol. Radence, Janez Jakobčič, Griblje, Ivan Belc, Ivan Klapš iz Strelina, Martin Mavrin iz Podgore, Martin Golobič iz Semiča, Pavel Majerle iz Predgrada.

Ponarejeno italijansko vino v Jugoslaviji. V zadnjem času so pričeli razpečavati po raznih krajih naše države velikanske količine dalmatinskega vina. Povsod so otvarjali točilnice in točili vino po izredno nizki ceni. Pristojnim oblastvom je vzbudila prenzika cena sum in vinski nadzornik je preiskal po nekaterih krajih v Banatu to »dalmatinsko« vino ter ugotovil, da je vino ponarejeno. Radi tega so bile v Bečkereku tri take vinske kleti zaprte, a v Subotici so pa vse to ponarejeno vino zaplenili. Neki vojvodinski list poroča, da se je vse to ponarejeno vino uvozilo iz Italije pod označbo dalmatinskega vina. Cena teh vin je liter 2.50 Din do 3 Din. Vinski trgovci, ki so nakupili velikanske množine tega

Pozor!

VSI bralci lahko dobijo po spodaj označeni izvanredno nizki ceni vse vrste obutev, osebno ali po povzetju. Vposlati je treba številko noge ali pa odtis stopala, širokost in višino noge, ter navesti obliko ameriki ali šimi. Vrsta in oblika ter cene istim so:

Moški čevlji, amerikanaka oblika, visoki, črn boks	Din 175.—
Moški čevlji, šimi (špičasti) oblika, visoki, črn boks	Din 180.—
Moški čevlji, šimi (špičasti) oblika, nizki, črn boks	Din 160.—
Zenski čevlji, šimi (špičasti) oblika, visoki, črn boks	Din 175.—
Zenski čevlji, šimi (špičasti) oblika, nizki, črn boks	Din 141.—
Zenski čevlji, šimi (špičasti) oblika, s špango, črn ševro	Din 132.—
Zenski čevlji, amerikanaka oblika, visoki, črn boks	Din 166.—
Zenski čevlji, amerikanaka oblika, nizki, črn boks	Din 138.—
Zenski čevlji, amerikanaka oblika, nizki, črna teletina	Din 100.—
Fantovski visoki čevlji, črn boks, od 31—35	Din 105.—
Fantovski visoki čevlji, črn boks, od 36—39	Din 135.—
Fantovski polčevlji, črn boks, od 31—35	Din 90.—
Fantovski polčevlji, črn boks, od 36—39	Din 120.—

Pozor!

Dekliški visoki čevlji, črn boks, od 26—30	Din 100.—
Dekliški visoki čevlji, črn boks, od 31—35	Din 115.—
Dekliški polčevlji ali s špango, od 26—30	Din 70.—
Dekliški polčevlji ali s špango, od 31—35	Din 90.—
Otroški čevlji, od 18—21	Din 32.—
Otroški čevlji, od 22—25	Din 40.—
Otroški čevlji, od 26—30	Din 58.—
Za ružave čevlje je treba doplačati in sloz:	
Za moške in ženske visoke	Din 15.—
Za moške in ženske nizke	Din 10.—
Za fantovske in dekliske visoke	Din 7.—
Za fantovske in dekliske nizke	Din 5.—
Za otroške	Din 4.—

Detajlna prodaja **Carl Pollak d. a., Ljubljana, Dunajska c. 23.**

vina, so trdili, da je cena radi izredno dobre letine v Dalmaciji tako nizka. Ti trgovci so potem razpečevali vino po vseh krajih. Tudi kemična preiskava je dognala, da je bilo vino ponarejeno v Italiji. Ugotovljeno je, da se ga je razpečalo v naši državi okrog 20.000 hl. Kmetijsko ministrstvo je odredilo jako stroge predpise glede uvoza tega vina. Pričakovati je, da se na ta način uvoz ponarejenega vina vendar le prepreči. Tudi v Sloveniji bi bilo potrebno izvršiti podobno preiskavo, kajti pod označbo dalmatinskega vina se toči po izredno nizkih cenah. Cene pristnemu dalmatinskemu vinu so danes od 4.50 Din do 7 Din. Ako se še upošteva prevoz, trošarin, doklado in režijo, se vidi, da bi se ga ne moglo točiti po tej ceni, kakor se toči. V interesu naših vinogradnikov in konsumentov je potrebna taka preiskava.

Vrag se seli! Oni pravi namreč, ki je ušel iz neke volilne skrinjice. Sedaj je prišel v Pišce, potem ko je že obiskal sosedno občino Globoko, kjer so letele za njim gnojne vile in kamenje. V Pišecah je zašel v kup drv na farovškem dvorišču, kjer je napravil tak kraval, da so ženskam kar zobje izpadali. Z dvorišča je šel pogledat v parno pekarno, kjer je vsem kifeljcem rožičke pogrzel ali pa polomil, pri neki drugi hiši je pa izpremenil vse vino v vodo. Za kratek čas se je šel še zibat na brzojavno žico, da nobena brzojavka ni mogla naprej. Da se peklenčska rešijo, so sklicali »ta pravi« modrijani shod in tam so preštudirali stare knjige in paragrafe in so našli, da je treba vraga kopati v žegnani vodi, pa bo šel. Težava pa se je pokazala, ko je šlo za to, kdo ga bo vjel in porinil v čeber, kajti vrag se je skrtil v Gajbrnico in začel kopati luknjo, da bo voda tekla na drugo stran. Če »ta brihtni« še do danes niso našli načina, kako bi hudobca vjeli, je prav lahko mogoče, da se bo še kakšen mlin začel sam vrteti in bo mlet same otrobe namesto moke!

Iz Muljave. Našo novo brizgalno bodo blagoslovili na Velikonočni ponedeljek po sv. maši. Ne zamudite redke slavnosti! Posebna prilika se nudi gg. izletnikom in prijateljem starih in zgodovinskih krajev.

Orlavas. — Tukaj je po dolgi in mučni bolezni preminula Marija Škrubej, žena našega vrlega pristaša Matije Škrubeja. Rajna je bila skrbna mati in pridna gospodinja ter splošno priljubljena, zato jo bodo domači prav težko pogrešali. Tolaži pa naj jih zavest, da se je preselila tja, kjer ni skrbi in trpljenja. Naj ji bo zemljica lahka, preostalim pa naše iskreno sožalje.

Škofa zadela kap na prižnici. Te dni je zadela madjarskega škofa Prohaszko med pridigovanjem na prižnici v Stolnem Belemgradu kap. Prenesli so ga v bližnje semenišče, kjer so mu puščali kri, nakar se je njegovo stanje zboljšalo. Škof Prohaszka je eden od najuglednejših in najbolj priljubljenih cerkvenih knezov na Madjarskem ter slovi kot eden najboljših govornikov.

Most se je udrl. V Osilnici se je udrl v nedeljo 3. aprila deset metrov dolgi most nad Potokarjevim jarkom pod tovornim avtomobilom, napolnjenim z vojaki in prt-ljago. Štirje vojaki so bili ranjeni. Druge večje nesreče ni bilo.

Trgovinska pogajanja s Švico. — Kakor se doznava v ministrstvu za trgovino, se bodo v kratkem pričela pogajanja med našo in švicarsko delegacijo za sklepanje trgovinske pogodbe.

Blairovo dolarsko posojilo. Finančno ministrstvo sporoča, da je Blairova skupina emisijo drugega dela našega zunanega posojila v zlatu izvršila v Newyorku. Ta emisija znaša 30 milijonov dolarjev s 7% obrestmi. Dolg je plačljiv v 35 letih. Posojilo je bilo izdano po kurzu 92.5. Najmanj 15 milijonov se bo porabilo za splošne državne potrebe, drugih 15 milijonov pa za pričetek zgradbe železnice Beograd — Jadransko morje.

Znižanje notarskih pristojbin. Na podlagi pooblaščenja novega finančnega zakona je minister pravde sestavil posebno komisijo, ki naj izdela uredbo o znižanju notarskih pristojbin. Ta uredba naj stopi v veljavo v roku preh mesecev po uveljavljenju finančnega zakona.

Cela vas pogorela. V Lazini pri Karlovcu je pogorela pretekli teden cela vas. Šestletna deklica se je v skednju igrala z vžigalicami in tako povzročila požar, ki se je bliskoma razširil na sosednja poslopja. Ko so prispela gasilna društva, je bila v plamenu že skoraj cela vas. Škoda je zelo velika in na žalost ni bilo zavarovano niti eno poslopje.

Ameriški Slovenci pridejo na obisk. Naši rojaki v Ameriki se pripravljajo na skupen obisk stare domovine. Prva skupina pride iz Newyorka ta teden. Druga skupina odpotuje iz Amerike 14. maja in prispe v Ljubljano 23. maja. Tretja skupina odide iz Newyorka dne 2. julija ter pride v Ljubljano dne 11. julija.

Zanimivi poskusi z radio-aparati v zagrebški gluhozemnici. — V zagrebški gluhozemnici so se vršili zanimivi poskusi z radio-aparati. Od 120 gluhozemnih samo štirje niso prav ničesar slišali. Radost gojencev, ki so čuli prvič v življenju godbo, je bila nepopisna. To razkritje pomeni za gluhozeme velikansko važnost, ker jim odpira novo življenje.

Pospeševanje živinoreje. V kmetijskem ministrstvu so se vršile konference okrožnih referentov za živinorejo. Na teh konferencah se je predlagalo, da se na Hrvatskem in v Slavoniji obstoječi sistem pospeševanja živinoreje raztegne na vso državo.

Razstava slovenskih čipk v Beogradu. Ljubljanska osrednja čipkarska zadruga je te dni priredila v prostorih Ženskega društva v Beogradu razstavo slovenskih čipk. Razstava je lepo uspela.

Produkcija avtomobilov. Ameriški tvorničarji so zgradili meseca februarja 298.359 avtomobilov, od katerih je malo manj kot 40.000 tovornih avtomobilov.

Izpiti za zidarske, tesarske, kamnoseške in vodnjakarske mojstre so razpisani na 16. in 25. maja 1927. Prošnje za pripustitev k izpitu je treba vložiti pri izpitni komisiji v Ljubljani, Turjaški trg 1, najkasneje do 27. aprila 1927.

Zdravniški pregled ženinov pred poroko. Zagrebška oblastna skupščina je sprejela uredbo, ki zahteva obvezen zdravniški pregled ženinov pred poroko. Ženin, ki ima venerično bolezen, tuberkulozo, trahom ali malarijo, se ne sme poročiti, dokler ni zdrav.

Nesreča s puško. V bližini Zagreba je pustil kmet Hren nabasano puško v sobi in odšel z doma. V hiši sta ostala samo 11leten dečko in njegov 14mesečna sestra. — Dečko je vzel puško in se z njo igral. Pomeril se sestri v glavo in sprožil. Sestrica je obležala na mestu mrtva s prestreljeno glavo.

Reka in Trst svobodni luki. Italijanska vlada je sklenila proglasiti 14 svobodnih luk, med temi tudi propadajočo Reko in Trst. Na blago, ki bi se uvažalo v te luke, se ne bo pobirala carina. Na ta način hoče rešiti Italija Reko in Trst pred popolnim propadom.

Krvava drama v Pragi. V Pragi se je te dni odigrala krvava drama. Ruski emigrant, student Ackermann je umoril svojo gospodinjjo, ženo nekega uradnika, pri katerem je stanoval. Nato si je sam pognal kroglo v glavo in obležal mrtev. V pismu, ki ga je zapustil, navaja, da je ženo umoril, ker je dete, ki ga nosi pod srcem, njegovo. Obdukcija trupla pa je pokazala, da to ni bilo res, ker pokojnica sploh ni bila noseča. Po raznih znakih je prišla sodna komisija do prepričanja, da je hotel Ackermann ženo posiliti. Najbrž se mu je na vso moč upirala in jo je nato v jezi ubil.

Razkrinkana hči ruskega carja v Berlinu. Že več let se je zanimala berlinska javnost za usodo gospe Anastazije Čajkovskaje, ki je trdila, da je velika kneginja Anastazija, najmlajša hčerka ruskega carja. Ves ta čas so bili ruski emigrantski krogi prepričani, da je Anastazija Čajkovskaja res carjeva hčerka. Sedaj je ugotovljeno, da je ženska pustolovka. Njena identiteta je ugotovljena. Pustolovka je rojena dne 16. decembra 1896 v Borovjelaszu. Njeno pravo ime je Frančiška Šanskowski. Ženska je še dekle za dobit.

Smrtne obsodbe v Albaniji. Skadrška »Liria Kombetare« — Narodna svoboda — poroča, da je vojno sodišče v Skadru zaradi novemberkega upora proti režimu Ahmedbega obsodilo 15 obtožencev na smrt, 321 obtožencev pa na ječo skupaj 1598 let. Nadaljnih 14 obtožencev, ki so ušli v inozemstvo, je bilo in contumaciam obsojenih na smrt. Proti 26 obtožencem postopanje še ni končano.

Kazen za vojaške globe. V Osijeku je sodišče obsodilo bivšega narednika Milorada Gjurića na 7 let ječe, ker je v pijanosti sredi Osijeka zahteval od dobrovoljca Pačaća 36 Din in zahteval, da mu naslednji dan prinese še 300 Din, ker da ga bo sicer prijavil za tatvino drv.

Težka železniška nesreča. V neposredni bližini Bukarešte se je te dni dogodila težka železniška nesreča. Iz Budimpešte prihajajoči brzovlak se je z vilo silo zaletel v neki tovorni vlak. Pri siloviti koliziji sta bila dva vagona tovornega vlaka popolnoma razbita. Strojniki in kurjač istega vlaka sta bila ubita, dočim je bilo v brzovlaku več oseb težko ranjenih. Kdo je zakrivil katastrofo, še ni ugotovljeno.

Proti fašizmu. Koncem tekočega meseca se bo vršil pod predsedstvom Pavla Boncoura v Parizu velik protest proti fašizmu v Italiji. Na meetingu bo Italijo zastopal Turatti, a sodelovali bodo tudi delegati iz Jugoslavije in Bolgarije med njimi tudi Stjepan Radić.

Zagonetna letalska nesreča pri Rabu. S Sušaka poročajo, da so bili predsinočnim blizu otoka Raba najdeni ostanki potniškega hidropлана, ki je vzdrževal zvezo med Trstom in Jadranom. Za ponesrečenimi zrakoploveci ni sledu, podrobnosti nesreče vobče niso znane.

Nemci prihajajo v Dalmacijo. Na Sušak je dospela večja skupina nemških turistov, ki potujejo na dalmatinsko rivijero. Kakor pripovedujejo, se v Nemčiji letos odpravljajo veliko število izletnikov na naše Primorje.

Resnica nad vse!

Kako piše »resnicoljubni« »Domoljub«? — Kakor znano je bil dr. Lončar kot prosvetni šel v Ljubljani nasilno odstavljen, a na njegovom mestu imenovan klerikalni pristaš dr. Capuder. — O tem poroča »Domoljub« takole: »Dosedanji prosvetni šef dr. Lončar je zapustil svoje mesto.« — Dobro, kaj ne? — Na prav malo vidnem mestu prinaša tudi naslednjo notico: »Glede na notico »Priboril se je do cilja« v št. 9 od 4. marca 1926 izjavljamo, da je bila to zgolj politična polemika, s katero nismo nameravali kratiti časti g. Albinu Prepeluhu. Opomba glede njegovih dohodkov iz Steinbeissovega podjetja ne odgovarja dejstvom. S tem dajemo lojalno g. Prepeluhu polno zadoščenje.« Zgodba tega preklica je sledeča: Lansko leto enkrat je »Domoljub« žalil tov. Prepeluha, očitajoč mu velikanske dohodke iz Steinbeissovega industrijskega podjetja, kar seve ni bilo resnično. Bil je tožen in odgovorni urednik »Domoljuba« je nastopil za svojo trditve dokaz resnice! Po celi državi so zasliševali ljudi o tem. Ko je toženi »Domoljub« končno spoznal, da se bo njegov »dokaz« ponesrečil in da bo obsojen, je prošil za poravnavo ter plačal stroške.

Kako pa poroča »Slovenec«? »Slovenec« dne 12. aprila pod debelo tiskanimi naslovi poroča, koga je nekdanji PP režim vse upokojil in odstavil ter navaja razna imena. Niti z besedo pa ne omenja »Slovenec«, kako in koga je sedanja klerikalna vlada upokojila, odstavila in reducirala! Čemu tudi? Vsi, ki so bili odstavljeni, premeščeni, reducirani in upokojeni, so namreč, kakor tako lepo in nedolžno pove »Domoljub«, svoja mesta zapustili! Pa recite, da nismo Slovenci visoko civilizirani ljudje!

Manica Komanova:

Mejaša.

»Tega pa ne bom potrpel in ne bom! Vedno sem bil za to, da vlada med sosedi mir in prijateljstvo in raje sem marsikatero požrl po krivici, kakor da bi vzrojil. A kar mi dela Klančar, je že od sile in jaz bom storil svoje!«

Tako je robantil kmet Hojkar prišedši iz polja domov in kar nič ni pomislil, da se bliža veliki teden, čas Vstajenja, popustljivosti in odpuščanja.

Žena Meta je kar skočila iz kuhinje, videč moža tako razburjenega.

»I, kaj pa je spet?«

»Kaj neki! Saj pravim, take mejaše imeti, to je hujše kot peknel. Premisli, prav zdajle sem opazil, da mi je ta sleparski Klančar na Dolgi njivi prestavil mejnik za cel čevelj. No, naj le počaka vrag!«

»Oh, ta Klančar,« je vzdihnila žena. Sicer pa on vedno trdi, da stoji tisti mejnik na njegovem svetu.«

»Ha, na njegovem svetu — Avšal! Torej ti držiš z njim. Lepa žena!«

»Beži no, furija! Kaj bi držala z njim! Jaz le povem, kaj on trdi. Prav treba se ti je jeziti! Mejnik prestavi, pa je!«

»Kaj? Da bi se jaz sam trudil in ga prestavljal? Še na misel mi ne pride. Mu bom že posvetil drugod. Še danes greva s hlapcem na Ozare. Tudi tam je ta goljuf moj mejaš. Vedno je silil v mojo njivo in mi po malem odorala celo plat. Danes pa hočem tisto ukradeno plat zopet priorati k mojemu svetu. E, le čakaj, umazanec grdi, še žal ti bo!«

Meti se je videlo, da ji to ni po godu. Bala se je nadaljnih razprtij. Toda ugovarjati razburjenemu možu bi bilo zaman. Skomizgnila je z rameni in se molče vrnila v kuhinjo.

Razkačeni Hojkar je šel res še tisti dan orat na Ozare in pri tej priliki je odorala od Klančarjeve njive dobre pol plati.

Ali je Klančar kaj sumil, ali je slučaj tako nanesel, resnica je bila, da se je uprav tedaj, ko je Hojkar dokončal svoje delo, pojavil koncem njive — Klančar.

»Hojkar, kaj si storil? Ali se ti je zmešalo?«

»Zmešalo — hm, hm, — mogoče. Čudnega bi to ne bilo nič. Saj se je nekemu mojemu mejašu celo tako zmešalo, da je šel in prestavil mejnik.«

»To sem storil po pravici,« se je razhudil Klančar. »Tisti svet je moj! Le kar v mapo poglej!«

»Ti in tvoja mapa! Tat si in goljuf!«

Klančar je vzkipek in tako grozeče dvignil svojo debelo pest, da je Hojkarjev hlapec nehote krepke prijel za bičevnik.

»Ti bom že pokazal tatu in goljufa, ti usta umazana. To mi boš drago plačal. Le svojo zemljo hočem imeti, tisto ki mi gre po mapi. Druge ne maram. Sam imam dovolj sveta!«

»Čemu ga pa potem še kradeš?« Klančar je zopet sunil z rokami,

Ivan Albreht:

Zvonovi zvone...

Kaj boste nam zvonovi letos oznanili, ko boste Rešenika veselo proslavili? Kaj boste peli nam: vstajenje, oznanili res novo, svobodno življenje...

O, vsaki stvari ste že peli boljše dneve, le naše niste videli doslej še reve... Res, izpod krone trnjeve je Kralj nebeški vstal, a Gubec je z razbeljeno železno krono pal. Kaj boste nam, zvonovi, to leto oznanili? Boste z nebeško zmago i Gubčevo slavili?...

Molčijo naša polja in usta vsa molče, ukrivljeni so hrbti in žuljave roke. Hodila smrt je z nami že dolgo vrsto let, ledeno se smejala: »Zavržen rod, preklet, preklet, ki zemljo svojo z ljubeznijo gojiš, za vso ljubezen zvesto udarce le trpiš —«

A zdaj je smrt odgnana, v življenje zro oči in vsako srce čaka, kdaj slednjič zazvoni še nam trpečim sužnjem veseli dan vstajenja, da konec bo gorja, zavisti in trpljenja.

Iz groba Krist se dviga, iz groba Gubec gre za njim: »O Bog, za rod ta, ki ga ljubim, dovoli, da trpim še enkrat vse brezimne grozote in gorje...«

O, čuj, velikonočni zvonovi nam zvone: »Nov čas iz zemlje raste, nov rod na zemljo gre.

kakor bi hotel naskočiti soseda. V tistem hipu pa ga je zgrabilo nekaj od zadaj, kakor s kleščami. Preden se je mogel dobro obrniti, je že stal med razjarjenima mejašema častiljivi oče Blažon posestnik največje kmetije v vasi, ki pa je bil že več let za »starega«. Grdo je gledal zdaj enega, zdaj drugega.

»Da vaju ni sram! Tako rjoveta, da se razlega vse križem po polju. Kje tam doli je naša njiva, a vendar sem čul vsako besedo. Kaj imata?«

Soseda sta osupnila. Njiju obrazi so bili kakor obrazi otrok, ko jih zaloti oče pri kaznjivem dejanju.

»I, kaj imava,« je začel Hojkar kolikor mogoče mirno, »ta duša je na Dolgi njivi postavil mejnik v moj svet. Jaz pa sem mu zato tukaj odorala nekaj prsti, ki je bila itak moja. Vsaki pot mi je nekaj odorje.«

»Laže, veste oče, tako laže, kakor je dolg in širok. Mar je meni njegova zemlja, ko jo imam sam dovolj. Mejnik sem res prestavil, toda natanko tako, kakor je po mapi zaznamovana meja.«

»Vidite oče, kar takole tišči s tista svojo mapo. Poznate me in veste, da si ne bom lastil tujega sveta, ko še svojega težko obdelam. Jaz —«

»Tiho oba,« je zagrmel Blažon z glasom, kakoršnega ne bi pripisoval osemdesetletnemu starcu. »Saj pravim, kakor otroka sta in potrebna, da bi vzel palico v roke in vaju premlatil kakor zrelo snopje. Čemu neki delata te otročarije, ko sama trdita, da imata dovolj sveta. In res ga imata. O, še preveč. Vesta, koliko zemlje bosta potrebovala? Samo toliko, kolikor jo bodo enkrat nametali na vaju. Pa še tista vaju bo tiščala k tlom!«

Soseda sta povešala oči. Sama sebi sta se zdela kakor hudodelca. Blažon pa je zopet povzel:

»Klančar, ti si prvi začel. Pojdi in prestavi mejnik na staro mesto. Ti Hojkar pa tudi takoj popravi svojo neumnost!«

Klančarja je zapeklo, da ga Blažon tukaj pred sosedom smatra za večjega krivca. Svoje glavno je siknil:

»Se bomo že zmenili drugod.« Nato se je zaobrnil in se hitro odstranil.

Blažon je sedaj začel pestiti Hojkarja:

»Prijatelj, tebe imam za bolj pametnega. Odjenjaj ti! Glej, on je celo zmogen, da te gre tožiti. Ali ni škoda denarja? Tudi se nič ne ve, kako bi se izteklo. Bog ve, kako je res s tisto mapo. Morda ima pa on prav. Ne misli pa, da bi jaz tebe kaj dolžil. Lahko mogoče, da se je zgodila kakšna nepravilnost, ko še ni bilo niti tebe, niti onega na svetu. Sodišče bi pa, kakor veš, pretaknilo vse mogoče luknje. Hojkar, kar popravi tu ob meji, onega pa pusti v miru!«

V Hojkarju sta se bojevala dva duhova. Eden mu je šepetal: ubogaj Blažona, a drugi: nikar, ljudje se ti bodo smejali in morda te na skrivaj opazuje celo tisti vražji Klančar.

Malo je pomislil, nato se je pa ves skrušen zavihtel na voz, kjer je bil naložen plug in velel hlapcu pognati.

Blažon je parkrat pomajal s svojo sivo glavo in se vrnil počasnih korakov na svojo njivo.

Še istega večera, ko je trdi mrak objel mirno vasico, je Hojkar poklical hlapca in rekel pokašljeva: »Lovre, poklič pastirja in pojdi ta z motikami na Ozare. Pa tisto,

hm, no tisto, saj si videl, koliko sva odorala, hm, tisto pravim, pritisnita zopet nazaj h Klančarjevi njivi. Več, ni vredno, res ne. Ne maram, da bi kdo kaj rekel.«

»Že dobro,« je dejal hlapec in odšel žvižgaje po dvorišču iskat pastirja.

Drugo jutro je Hojkar zgodaj vstal in se odpravil na Ozare, da vidi, je-li vse tako urejeno, kakor je ukazal. Pot ga je peljala mimo Dolge njive in prišedši tja, je ves presenečen obstal, kakor ukopan.

Mejnik, ta preklicani mejnik, je ponoči zlezal zopet na svoje staro mesto.

Čez hrapav Hojkarjev obraz je šinil zadovoljen smehljaj. V hipu mu je postalo tako toplo in mehko okrog srca, da bi najraje zavriskal in objel Blažona in magari tudi Klančarja.

Teden pozneje sta korakala spravljena soseda v velikonočni procesiji. Hodila sta v paru in še nikoli niso velikonočni zvonovi doneli na uho tako lepo, kakor tisto Velikonoč.

Anton Stražar:

Velikonočni spomini Tranjskih Janezov iz leta 1918.

Velikonočnih praznikov 1. 1918 se nisem čisto nič veselil. Kako naj bi se jih? Že v tretje sem bil »preoblečen« in pridružen k XXXIX. marš-bataljonu. Še nekaj dni, pa se bomo znova odpeljali iz dolgočasnega Judenburga v gorate Tirole.

Na velikonočno nedeljo! Po menaži, ki seveda ni imela nobenega duha in okusa za ta veliki praznik, je bil še običajni »befel«, a nato smo bili do večera prosti in smo lahko šli po svoji volji, kamor smo hoteli.

Jaz in moji prijatelji — domačini: Bregarjev Jože iz Trnave, Šmonov Janes iz Imovce, Flajšmanov Martin iz naše prapeške vasi, pa Tone Rojc iz Vira smo se odločili, da gremo na bližnji hrib na severni strani mesta.

»Sreča naša je še, fantje« — tako je prvi spregovoril Rojc, — »da nas je še toliko domačinov skupaj, pa da smo nekaj dobili od doma, da si bomo lahko danes kaj skuhal!«

V lepi bratski slogi smo se namreč odločili, da si bomo skupno kuhali v gozdu in skupaj jedli.

Prišli smo v gozd! Rojca, ki je bil po poklicu pek in posebno več v kuhanju, smo določili za kuharja, a mi drugi smo mu skupaj nosili suhih drv.

Tone Rojc je nam v resnici priredil dober obed; v velikem loncu, ki smo si ga izposodili pri nekem kmetu, je nam skuhal domače suho svinisko meso, v juho pa je nam zakuhal rezance. Ker smo bili še toliko srečni, da smo dobili nekaj jajc, belo moko in mast, je nam Rojc spekel še cvrtje.

Po tem zares dobrem obedu pa

smo posedli okrog ognja, si prižgali cigarete in se začeli pogovarjati, kako je bilo pred nekaj leti o velikonočnih praznikih.

Najbolj zgovorna sva bila midva z Rojcem. Roje je povedal:

»Ravno štiri leta je sedaj, a takrat je nam bilo še prijetno! Zbrali smo se fantje Virjani in Dobljani pa smo jo mahnili na bližnjo Krtino, kjer je vsako leto na ta dan velik cerkveni shod. Strahar, tudi ti si bil takrat tamkaj, kajne? Ali se še spominjaš?«

»To se razume, da smo se že ponrej ustavili v gostilni predno smo prišli na Krtino. Kajti jaz sem imel tiste srečne čase dosti srebra v žepih, ko sem bil pekovski pomočnik in vsaki dan vozil kruh in ga dobro prodajal. Sai veste, da sem se vsak dan oglašil tudi v Lukovici in Krašnji in ste me skoraj vselej slišali, ko sem vpil skozi naše vasi: »Pek gre, žemlje, kruh!«

Potem smo odšli na bližnji krtinski hrib, kjer je starodavna romarska cerkev svetega Roka.

Okrog cerkve je bilo že vse polno ljudi kramarij, ki jih je bilo več kot na seimu, so delali dobre kurnje. Fantje in dekleta so se kar dremali okrog njih; kupovali so sladkorne piruhe, razne srčke z lepimi ljubzenskimi verzi, pa vseh vrst cukerkarke in so si vse te dobrote med seboj zamenjivali, seveda s prav vročimi in skrivnimi ljubzenskimi pogledi in hvaležnostjo da bi tega ne zapazile sitne stare vaške klenetulje.

Toda jaz sem imel ta dan presneto smolo! Ker sem vozil kruh skoraj tri ure daleč na okoli in imel dobro namazan jezik, me je vse poznalo. Prav rad sem govoril tudi z dekleti. Zlodja, sam nisem vedel, pa kar prišlo je tako, da sta bili dve dekleti do ušes v mene zaljubljeni! Jaz seveda sem pa tudi kar obema »dobro na srce govoril«. Ena izmed teh je bila Dobljanka, druga Krašnjanka. Bedak neumni, pa sem še obedve povabil na ta shod na Krtino!

Še pred cerkvenim opravilom sva se sešla z Dobljanko Francko: pri kramariu sem ji kupil vseh vrst sladkarij, pa tudi ona mi je v roke stisnila veliko rudeče srce s takimi verzi:

Ko bi moj ljubi vedel to,
Kak' ga ljubim jaz zvesto,
Bi zavriskal in zapel na glas,
Pa prišel k meni v vas!

Ker se je med tem že maša začela, sem Francki kar v naglici rekel: »Francka, po opravilu te povabim v Naratovo gostilno. Kajne, da prideš?«

»Pridem!«

Pa sva se ločila in šli smo v cerkev vsak na svoj prostor.

Po opravilu, ki je trpelo precej časa, posebno pridige ni bilo ne konca ne kraja, smo se zbrali skupaj fantje in se domenili, da gremo v Naratovo gostilno, ker smo vedeli, da bo tam vse v veselju; tudi plesali bomo, čeprav je nam doberski kaplan v cerkvi govoril, da je ples »hudičeva procesija«.

Ko smo šli po stopnjicah od cerkve, pa me ogovori Krašnjanka Katrica.

»No, no, Tonček, srečne in vse se praznike ti želim. Ali imaš kaj pirhov za mene? Jaz jih imam!«

Kakor bi me kdo elektriziral, ravno tako so me v živo zadele besede in nenavadno snidenje s Katrico!

Toda skušal sem se potajiti. Zamenjavala sva si kar po poti grede velikonočne odpustke. Jaz sem ji dal kar Franckine. Dobro, da ni Katrica nič pogledala verzov na srcu.

Prišli smo v gostilno.

Ko smo si dobili prostore in spili vsak par kozarec vina, smo se že začeli vrteti. Nisem še dokončal plesa s Katrico, ko zaslišim razburjene dekliske glasove:

»Ti nesramna coprnica ti, vsiljivka nadležna, jaz ti že pokažem! Pa tudi ti nisi nič boljši, ti slepar ti!«

V veliki zmedenosti sem popustil dekleta. Imel sem še toliko sreče da sem pograbil klobuk in izginil.

Moji tovariši so mi pozneje pripovedovali, da takega pretepa že zdavnaj niso videli kot je bil ta med obema dekletoma. Le z veliko težavo so ju ljudje pomirili, da si nista poruvali vseh las.

»Rojc, kako si se pa potem izmazal, ko si šel znova s kruhom po cesti?«

»Čisto po fantovsko: ob obedve ti dekleti sem bil, pa sem si novo zbral! Toda toliko sem bil pa le previden, da sem v resnici govoril samo eni. Rečem pa vam, fantje, da sem bil takrat še vendar v boljšem položaju kot smo pa vsi skupaj sedaj, ko gremo znova na polentarje.«

Čas je nam hitel vse prenaplo naprej; treba je bilo znova oditi nazaj proti dolgočasnemu mestu, ki je vsem Janezom ostalo prav v živem, ali tudi zelo slabem spominu.

Flajšmanov Martin, ki je bil izvrsten pevec, je predlagal, da bi »eno rekli«, pa smo zapeli:

Dežela ljuba, kje ležiš,
Ki jezik moj mi govoriš?
Kjer znanci moji še živé,
Priatelji moji v grobih spe.

Predno smo prišli v mesto, je še govoril Roje: »Fantje, le pogum! Vse pride, vse mine! Upajmo, da bomo pa drugo veliko noč noma praznovali!«

V raznih smrtnih nevarnostih smo bili se tisto leto, ki pa je bilo vendar zadnje leto vseh naših nadlog. Toda Rojčeve besede so se uresničile — le Bregarjev Jože in Flajšmanov Martin še nista na drugo Veliko noč bila doma, ampak v laškem ujetništvu.

Kakor jaz, tako upam, da se tudi vsi ti moji tovariši spominjajo te »Velikonočne nedelje« iz leta 1918, ko smo daleč od svojih domačih v gozdu kuhali.

Dragi moji nepozabni tovariši, želim Vam vsem skupaj srečne in vesele velikonočne praznike!

PO SVETU.

Tragičen lov na tigra. George Wentworth Dillon, uradnik pri višjem sodišču v Alla Habadu v Indiji, je umrl te dni za posledicami poškodbe, ki jo je zadobil pri lovu na tigra. Dillon je srečal tigra ter ga ustrelil v rame. Zver je padla v travo ter obležala, ne da bi se gnila. Neprevidni lovec se ji je približal. Nenadoma je skočil tiger nanj. Dillon, ki je držal puškino cev, ni imel časa, da bi streljal. Porinil je tigru puškino kopito v gobec, toda vsled sunka je eksplodiralo strelivo v puški in Dillon je dobil težko poškodbo na nogi. Dillon je izdihnil še pred transportom v bolnico vsled zastrupljenja krvi.

Nove grobnice v Egiptu. Angleški listi javljajo, da je ameriški arheolog Firth v pokrajini Sakkara odkril 5000 let staro grobnico tretje dinastije. Vhod v grobnico je bil skriven. V nekem rovu je arheolog naletel na 12 krasnih vrčev iz alabastra, visokih približno po en meter.

Največji zrakoplov na svetu. Vojno ministrstvo Zedinjenih držav ameriških je razpisalo natečaj za ogromno zračno ladjo, ki bo služila v civilne in tudi vojne svrhe. Ladja bo povsem veliko večja kakor dosedanji Zeppelin, ki so jih doslej gradili Nemci.

Plesna dvorana v zrakoplovu. Iz Friedrichshafena poročajo: Novi Zeppelin »L. Z. 127« se bo opremil z vsem modernim komfortom. Zrakoplov bo imel jedilnico, ki bo služila obenem za plesno dvorano. Za jedilnico bodo spalne ubikacije za 40 oseb.

Vrteča se hiša. Pariški arhitekt Lecuyer je zgradil hišo na premikajočem se temelju. S pomočjo elektromotorja se lahko obrača okrog osi v poljubno smer. Tako pridejo vse sobe na sonce, kakor se pač to gospodarju zdi primerno.

Zanimivi poskusi podaljšanja življenja. Iz Moskve poročajo o zanimivih poskusih na tamošnjem kemično-farmaceutičnem zavodu. S pomočjo posebnih instrumentov so ruski zdravniki obnovili življenje v poedinih delih živalskega telesa. Tako so n. pr. spojili glavo ubitega psa z aparatom, ki je bil napolnjen s svežo krvjo. S posebnim mehanizmom so spravili kri v pasjo glavo in čez nekaj minut je mrtva glava oživila. Trepalnice so se začele odpirati in tudi ušesa so se gibala. Zdravniki so ugotovili, da notranji organi v glavi normalno funkcionirajo. Ta pojav je trajal dobre pol ure.

V Sibiriji so našli nova zlata polja. Iz Moskve poročajo: Geološka ekspedicija, ki je bila poslana na ozemlje reke Aldan, je izsledila ob pritokih rek Hajtma, Ajnah in Kenenaj bogata zlata polja, ki ne zastajajo prav nič za aldanskimi. Zlata polja se nahajajo v pragozdovih.

Najstarejša ženska na svetu živi Angori. Turkinja Fatima Ildis je stara 160 let. Rojena je v Tirnavi na Bolgarskem. Imela je 10 otrok. Njena najmlajša hči je stara 90 let. Fatima Ildis je kljub svoji visoki starosti še vedno zdrava in vesela.

Zlato in demanti. V Kremenici (Slovaška) so odkrili izredno bogato zlato žilo, ki vsebuje na 1 tona 450 gramov zlata; naravnost rekord. — Ob izlivu reke Oranje v Južni Afriki so pa odkrili nova bogata demantna najdišča. Doslej najdeni demanti, v vrednosti nad 100 tisoč funtov, so popolnoma zglajeni in mislijo geologi, da jih je po kakšni zemeljski katastrofi prinesla voda daleč iz notranjosti Afrike tja do obale. Povprečna teža demantov je pol karata; eden jih ima pa 81 in je vreden 7000 angleških funtov.

Silne poplave reke Mississippi. V državi Arkansas v Ameriki je reka Mississippi strahovito narastla in poplavila vso okolico daleč na okoli. Poplavljenih je 100.000 akrov zemlje. Škoda je ogromna, ker so uničeni vsi pomladanski posevki.

Kairo — milijonsko mesto. Iz Kaira poročajo: Pravkar so objavljeni rezultati ljudskega štetja. Po uradni statistiki znaša število prebivalstva Egipta 14.861.756 duš. Od leta 1917 se je pomnožilo prebivalstvo za 1.400.000. Posebno znaten porast kaže prebivalstvo Kaira in Aleksandrije. Kairo šteje danes 1.059.824 prebivalcev, Aleksandrija, ki je drugo največje mesto Egipta, pa 570.314.

Rusija bo odplačevala predvojne francoske dolgove. Med Rusijo in Francijo so se vršila pogajanja za odplačevanje predvojnih ruskih dolgov. Pogajanja so dovedla do načelnega sporazuma. Sedaj morata sporazum odobriti obe vladi, nakar se objavi. Sporazum se je dosegel na tej podlagi, da odplačuje Rusija na račun vseh svojih obveznosti po 70 milijonov zlatih frankov (predvojna Rusija je plačevala anuitete po 400 milijonov frankov) letno, Francija pa dovoli Rusiji novo posojilo, in to najprej v višini 1 milijarde papirnatih frankov; kot zastavo za posojilo dobi petrolejske vrelece v Groznej in Gruziji.

Velika stavka v Ameriki. V več ko 2000 premogovniških stavka nad 200.000 premogarjev. Povod za stavko je nastal vsled tega, ker niso delodajalci pristali na povišanje plač.

Potujoča visoka šola na morju. Djaki neke ameriške visoke šole so se pred dnevi podali z ladjo okrog sveta. Z njimi je šel tudi zbor 70 profesorjev. Na ladji se vrši vsaki dan redni pouk in predavanja. Koncem meseca marca so prišli v Hamburg.

Češkoslovaško sokolstvo in 10-letnica republike. ČOS je že pričela s pripravami za proslavo 10-letnice obstanka češkoslovaške republike. Za to proslavo se pripravljajo velike svečanosti in to v drugi polovici leta 1928.

Književnost.

Izšla je zbirka pesmi iz »Grudec nam znanega pesnika Gliše Koritnika »Prebujenje«. Cena lični knjižici je 10 Din. Dobiva se v vseh ljubljanskih knjigarnah ali pri avtorju v dopoldanskih urah pri Zmajskem mostu. Zbirko toplo priporočamo vsem prijateljem zdrave slovenske vedrine in lepote.

Narodni gospodar.

Razglas.

Ker imamo letos zopet hroščev leto, bo nastopil te pomladi navadni rujavi hrošč (keber) skoro v vseh občinah podrejene mi oblasti, kakor vse kaže, v običajni ogromni množini. Glede zatiranja tega za vse naše kmetijske kulture zelo opasnega škodljivca, ki posebno v obliki črva (ogrc) izpodjeda skozi par let korenine vseh kmetijskih rastlin in s tem uničuje zlasti poljske, vrtno, sadonosne in travniške pridelke milijonske vrednosti, odredujem na podstavi dež. zak. bivše Kranjske z dne 17. junija 1870 l., dež. zak. bivše Štajerske z dne 10. decembra 1868 ter sličnega dež. zakona za bivšo Koroško to-le:

Predstojniki občin, kjer se pojavijo rujavi hrošči, imajo skrbeti in pravočasno vse potrebno ukreniti, da ga posestniki oziroma zakupniki kulturnih zemljišč z vsemi svojimi silami pokončujejo. Ker je uspeh zagotovljen samo, ako se zatiranje tega požrešnega škodljivca splošno in skupno vrši, je vsak posestnik dolžan, da pri tej akciji krepko in vestno sodeluje. Zatiranje hrošča se vrši navadno na ta način, da se hrošči ob zgodnjih jutranjih urah, a če je oblačno in hladno tudi ves dan, stresajo raz dreves (v poštev pridejo v prvem redu drevesa v legah, ki nudiho hrošču največ in najboljše paše, in so radi tega tudi najbolj napadena) v spodaj razgrnjene rjuhe ali plahte ter se nato poberejo v vreče ali kake druge posode. Tako zbrani hrošči se potem poparijo, da jih bo konec.

Tako uničeni hrošči se porabijo za kompost (gnoj mešanec), ponekod jih tudi suše in potem vporabljajo kot krmo za prašiče ali kure.

Občinski predstojniki zlasti v krajih, kjer primanjkuje delavnih moči, lahko pritegnejo sporazumno s šolsko oblastjo tudi šolsko mladino k sodelovanju pri zatiranju tega največjega sovražnika naših kulturnih rastlin.

Občinski predstojniki so zato posebno odgovorni, da se ta naredba točno in strogo izvede ter so dolžni mi po izvršeni akciji, o poteku zatiranja hrošča izčrpno poročati.

Vsako opuščanje dolžnosti, ki jih ta moja naredba nalaga občinskim predstojnikom, se kaznuje z denarno globo do 200 Din, oni posestniki pa, ki bi se upirali toza-

devnim županskim odredbam, se istotako kaznujejo z denarno globo do 200 Din in bodo razen tega primorani plačati še stroške za pobiranje hrošča, ki se bo v takih primerih izvedlo po občinskem uradu.

V Ljubljani, dne 2. aprila 1927.
Po odredbi velikega župana ljubljanske oblasti:

Černe s. r.

Ustanovitev Vinarskega društva v Mariboru.

V soboto 2. t. m. se je ustanovilo na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru »Vinarsko društvo za Slovenijo«. Povabljeni so bili vinogradniki iz cele Slovenije, ali udeležba je pokazala le veliko zanimanje interesentov iz mariborske oblasti, medtem, ko so ljubljansko oblast zastopali samo delegatje gg. Stoklas z Grma pri Novem mestu, Bajuk iz Metlike, Bučar iz Kostanjevice in Stritar iz Sv. Križa.

Društvo ja zamišljeno kot osrednja organizacija vinogradnikov, kletarjev, vinskih interesentov, trgovcev in točilnih obrtnikov za celo Slovenijo, čemur odgovarjajo tudi vzorno sestavljena pravila tega društva, ki so bila z malimi izpremembami soglasno sprejeta. Društvo bo izdajalo tudi svoje glasilo »Naše gorice« in bo tudi v strokovnem oziru večalo zanimanje vseh sorodnih stanov, ki so v kakršni-koli zvezi z vinarstvom.

Ustanovni občni zbor je otvoril in vodil z znano spretnostjo g. ravnatelj Žmave, ki je vse navzoče prepričal o eminentni potrebi take skupne organizacije, ki naj reši vinogradništvo preteče nevarnosti popolnega uničenja in poživi vinski trgovino s pospeševanjem solidne točilne obrti in s preprečenjem ter oviranjem vedno rastočih vinskih davščin, kot so trošarine in tej pripadajočih v neizmerenost segajočih občinskih in drugih avtonomnih naklad na našo ubogo vinsko kapljico.

V glavni odbor, v katerem so brez volitve virillisti vsakokratna kmetijska referenta mariborske in ljubljanske oblasti pri obeh velikih županstvih in ravnatelja vinarske in sadjarske ter kmetijske šole v Mariboru in na Grmu, so bili izvoljeni še sledeči gospodje: za predsednika prof. Majcen, za I. pod-

predsednika inž. Zidanšek, za II. podpredsednika poslanec Nemanič iz Bele krajine, za odbornike gg.: inž. Zupanič, inž. Gorjup, Miha Brenčič, Zabavnik, Lojze Zupanič, Srečko Robič, Jak. Rajh, Buvier, Košar, za ljubljansko oblast pa Bučar, Janežič in Globalnik.

Enodušnost, ki je vladala pri tej ustanovitvi, je porok, da se bo društvo razvijalo in delovalo v procvit vinogradništva, za kojega rešitev je zadnji čas ali morda le ne že prepozno.

Poučni tečaji za vinogradnike.

Ministrstvo za poljedelstvo in vode je odredilo z odredbo z dne 13. marca 1927, št. 2132/V prirejanje spomladnih tečajev po zakonu o obnavljanju in pospeševanju vinogradništva z dne 30. decembra 1921, odnosno po pravilniku k temu zakonu z dne 24. novembra 1923 ter je dalo v ta namen na razpolago potrebna sredstva.

Spomladni poučni tečaji se bodo vršili od dne 20. do dne 28. aprila v državnih trtnih in sadnih nasadih:

1. V Pekrah, pošta Limbuš pri Mariboru in

2. v Kapeli, pošta Slatina Radenci.

Delovni program za tečaje je ta-le:

a) Pouk o vzgoji ameriških podlag kakor tudi o domačih trtnih vrstah in sadnem drevju;

b) izbor in priprava zemljišča za vinograd in sadovnjak;

c) priprava materijala za cepljenje trt in sadnega drevja;

d) o načinu cepljenja in praktično izvrševanje načinov, po katerih se vrši cepljenje trte in sadnega drevja;

e) sajenje trt in sadnega drevja na stalno mesto in negovanje prva leta;

f) obrezovanje in vzgoja trt in obrezovanje krone pri sadnem drevju;

g) o peronosperi, oidiju in grozdnem zavijaču in njih zatiranju;

h) o zatiranju samorodnih trt (šmarnica itd.) in precepljanju sadnih dreves.

Vsak udeleženec tečaja dobi prosto prenočišče in dnevno po 10 Din kot prispevek za prehrano. Razen tega dobe ob koncu tečaja odlični tečajniki nagrado v cepilnem orodju.

Tečaji so namenjeni v prvi vrsti kmetijskim in viničarskim mladenci, potem pa tudi drugim interesentom, ki se hočejo udeležiti tečajev ob svojih stroških.

Kdor se želi udeležiti katerega izmed navedenih tečajev, se mora čimprej, najpozneje pa do 18. aprila 1927 ustno ali pismeno prijaviti pri upravniku nasada, kjer se želi udeleževati tečaja. Prijave za udeležbo sprejemajo tudi srezki kmetijski referenti.

Kozje. Sejmarji, kupci in prodajalci, pozor! V torek po belu nedelji, t. j. dne 26. aprila se vrši v Kozjem živinski in kramarski sejem. Opozarjamo že danes na ta sejem, da je isti zelo na široko zasnovan in je pričakovati tudi mnogo kupcev. Na zadnji sejem je doslo in to zelo od daleč v kajub siabemu vremenu zelo veliko kupcev. Marsikdo bi lahko dooro prodal. Žal je bilo živine pre malo; vzrok je bilo s. abo vreme. Vabimo torej kmetov, da priženejo obilo živine, saj je vendar prigon živine na kozjansko sejmišče lahek in vstopnina malenkostna. Vsakdo pa ima tudi obenem prioznost, da si živino stehta, ker je mostna tehtnica na razpolago. — Občina trg Kozje.

Odprto pismo

g. Jožetu Pernuš-u, založniku piva v Lescah.

Dolgo časa sem potrpežljivo prenašal vaše obnašanje napram moji osebi, bodisi v gostilnah ali na javnih cestah. Ker le ni miru, sem sklenil Vas vprašati javno, kaj imate napram meni? Dne 2. aprila ste se vračali s pivom iz Radovljice, poleg Vas na vozu sta bila dva poznana mi gospoda. Pred Sokolskim domom v Radovljici ste mene prehiteli in zakričali nad menoj sledeče besede: »Kaj ne, kako fuks hlapcu dobro teče.« Mene ne zanima, kaj ste mislili s temi besedami, če pa Vas, pa vprašajte g. župana Vidica, da vam odgovori.

Jaz za svojo osebo vprašam javno pivovarno »Union« in njenega predsednika in to v interesu konsumentov piva, brez razlike strank, ali odobrava tako početje svojega založnika, na drugi strani pa prosimo, da ga poducji, da se ljudi na cesti na miru pusti, če tudi so drugega političnega mišljenja.

S spoštovanjem

Jos. Ažman, posestnik, Hraše.

Semenski oves, la splitski portland-cement (Salona-Tour) umetna gnojila (rud. superfosfat, kalijeva sol, kajnit, thomasova žindra), kakor tudi DEBELI in DROBNI pšenični otrobi vedno v zalogi pri

„EKONOM“
osrednja gospodarska zadruga
Ljubljana
Kolodvorska ulica.

PRI „ČEŠNIKU“
Ljubljana, Lingarjeva ulica

Čitateljem »Kmetijskega lista« nasnanjam, da imam v svoji trgovini poleg boljšega tudi poceni in dobro blago po cenah, kakor sledi:
Šifon, bela in rujava kotenina od Din 10-- naprej
Kambrik, krep, dejen od Din 23-- naprej
Pisano blago za srajce in bluze od Din 10-- naprej
Posteljne garniture od Din 300-- naprej
Domač izdelak pesteljnih odelj. ruš, klotastih od Din 100-- naprej
PERJE ZA BLAZINE.

Kmetijski fant

star 26 let, želi tem potom resnega znanja s čednim in dobrosrčnim kmečkim dekletom do 25 let starim, z doto nad 30.000 Din. Le resne ponudbe je poslati na upravo »Kmetijskega lista« v Ljubljani pod šifro: »Tajnost zadržana«.

Iščem družabnika (co) v svrhu otvoritve trgovine z lesom in deželimi pridelki. — Sprejme se izrecno samo smišljenik (nica) SKS. Ponudbe poslati na upravo »Kmetijskega lista« pod šifro »Poštenc«.

PROMETNA BANKA D. D. V LJUBLJANI

Telefon števil. 149, 968

Prešernova ulica 4

Pošt. ček. račun 13.853

(Ziro-račun pri Narodni banki)

sprejema hranilne vloge in izdaja trg. kredite pod najugodnejšimi pogoji; eskompt in inkaso menic ter trg. cesij. -- Nakup vsakovrstnih predvojnih papirjev, prodaja valut in deviz po najugodnejših tečajih.

Najpripravnejša darila za Veliko noč so

Josip Petelinca
šivalni stroji in kolesa

Znamke GRITZNER, ADLER, PHÖNIX s prostim tekom (Freilauf), pneumatika, olje ter posamezni deli (najnovejše opreme). Edino le v Ljubljani, blizu Prešernovega spomenika ob vodi. —

Telefon 2915.

Najnižje cene, tudi na mesečna odplačila.

Kmetovalci pozor!

Kar je bilo nekdanj, to velja tudi danes. Uporabljajte staro, vsestransko preizkušeno sredstvo redilni prašek za živino, posebno za prešiče:

„MASTELIN“
zakonito zavarovana znamka.

Samo poskusite in prepričali se bode! Dobi se v vseh trgovinah na deželi in v glavni zalogi

A. Kosec, Maribor.

Pomlad!

Nogavice, kravate, srajce, rokavice, namramnice, žepni robci, nakit za obleke, otroške majice, nahrbtniki, palice, dežniki, kloti v vseh barvah, šifoni, Solingen škarje, noži, potrebšline za krojače, čevljarje, tapetnike, šivilje in sedlarje. Razna dišeča mila — samo pri

Josip Petelinca

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

LJUBLJANA

Najnižje cene!
Točna postrežba!

Pod šifro

»Srečanje«

sestaneke v Ljubljani na velikonočni ponedeljek v restavraciji Soča z ozirom na ponudbo »Pomlad«.

Semenski krompir
„ALMA“
iz Tirolskega

ki je v minulem letu dal šestnajstkratni pridelek, se dobiva pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg števil. 3 in v njenem skladišču v Mariboru, Meljska cesta števil. 12.

Vsem odjemalcem nudimo za bližajočo se sezijo najboljšo

98-99% modro galice

po ceni Din 6.40 za kg franko Ljubljana. Cena velja samo pri takojšnjem plačilu.

Javite, koliko kilogramov galice boste rabili.

„EKONOM“

LJUBLJANA,
osrednja gospodarska zadruga.

Modni kamgarn sportni ševijot za fine obleke
Velika izbira. Ugodne cene.

R. Miklauc
»Pri škofju«
Ljubljana.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ustanovljena l. 1889.

(Gradska štedionica)

Ustanovljena l. 1889.

Telefon števil. 2016.

Prešernova ulica

LJUBLJANA

Prešernova ulica

Poštni ček 10.533.

Stanje vložnega denarja nad 250 milijonov dinarjev.

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Stanje vložnega denarja nad 1000 milijonov kron.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.